SMSKA

SMSČR
SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV

ZPRAVODAJ SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.SMSCR.CZ FACEBOOK.COM/SMSCR.CZ ČÍSLO 8/2026

KARLOVY VARY BUDOU 16. A 17. ZÁŘÍ HOSTIT CELOSTÁTNÍ KONFERENCI SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČR

Do lázeňského města zamíří více než 600 starostek a starostů spolu se zástupci krajů, ministerstev a veřejné správy, aby společně debatovali o budoucnosti českých obcí a venkova. Význam letošního ročníku podtrhne účast nejvyšších ústavních představitelů České republiky – prezidenta republiky Petra Pavla, předsedy Senátu Miloše Vystrčila a předsedy vlády Andreje Babiše.

Téma

OBEC NENÍ JEN ÚČETNÍ JEDNOTKA str. 6

Debata o nuceném slučování obcí by měla stát na datech, zkušenostech i respektu k místní demokracii. Přinášíme argumenty odborníků i starostů, proč samotná velikost obce není zárukou lepší správy.

Cena naděje pro živý venkov

ŽIVÝ VENKOV TVOŘÍ PŘEDEVŠÍM LIDÉ! str. 12

Sdružení místních samospráv ČR představuje první krajské laureáty Ceny naděje pro živý venkov – ocenění, které vyzdvihuje občanskou pospolitost, aktivitu a péči o místo, kde lidé žijí.

Inspirativní starosta

ELEKTŘINU SI VYRÁBÍME SAMI str. 23

Josef Dus vede Moravici už 32 let. V rozhovoru prozrazuje, jak obec vyrábí většinu vlastní elektřiny, proč je pro něj obec jednou velkou rodinou a jak se z jeho zlatého retrívra stal obecní „Náměstek“.

EDITORIAL

NEŽ TO VYPUKNE…

Milé starostky, milí starostové,
volby jsou coby kamenem dohodil. A když na vás tak v těchto srpnových dnech myslím, říkám si, jak vám asi je. Cítíte úlevu, nebo spíš napětí? Čelíte útokům, nebo naopak vnímáte podporu občanů? Anebo prostě pokračujete v rozdělané práci a snažíte se dokončit všechno, co je ještě třeba?

Ať tak či tak, my ze Sdružení místních samospráv ČR vám všem přejeme, abyste si během léta našli alespoň chvilku na odpočinek a pohodičku. A než to všechno vypukne, připomínáme ještě naši celostátní konferenci v Karlových Varech. Pravda, zveme vás na ni už od ledna, ale právě proto by byla škoda nechat si ji ujít.

V posledních měsících se znovu otevřela debata o budoucnosti české obecní struktury. Jedním z často skloňovaných návrhů je nucené slučování malých obcí. Co by to znamenalo pro místní demokracii, občanskou angažovanost nebo život na venkově? I tomu se věnujeme v tomto čísle.

Najdete v něm ale především spoustu inspirace. Doporučuji rozhovory s členkou předsednictva a starostkou Dolních Zálezel Magdou Pejšovou, „inspirativním starostou" Josefem Dusem z Moravice anebo Andreou Strnadovou z Choryně. Představujeme také první krajské vítěze Ceny naděje pro živý venkov, kterou SMS ČR vyhlašuje v soutěži Vesnice roku, a přinášíme přehled dosavadních držitelů krajských Zlatých stuh.

Tipů, co v tomto čísle ještě nepřehlédnout, bych měla víc, ale nevejdou se mi sem, protože pro vás mám na závěr ještě historku, která mě nedávno mile pobavila. Jedna žena na facebookové skupině o českých zvycích s humorem popsala, jak její 83letý manžel – bývalý porevoluční starosta – stále obchází obec, kontroluje její stav a když se mu něco nelíbí (což je skoro pořád), nechá majitelům vzkaz s nabídkou pomoci. Ve svém věku tak lidem nabízí sekání trávy, ořez stromů, natření oken, opravu plotu atd. *„Nic z toho už dělat nemůže, a ještě k tomu všude uvádí moje telefonní číslo,"* napsala.

Za mě je to úsměvná tečka a zároveň důkaz, že takový starosta opravdu není jen povolání, ale tak trochu „postižení" v tom nejlepším slova smyslu – zkrátka kdo jednou vezme obec za svou, tomu to vydrží často i na celý život.

Přeji vám klidný závěr léta, hodně sil do nadcházejících týdnů a – ať už vás na podzim čeká cokoli – také dobrý pocit z práce, kterou jste pro své obce odvedli.

Marie Machačová
šéfredaktorka

Střípky z právní poradny

V pravidelné rubrice přinášíme otázky a odpovědi z právní poradny, kterou provozuje pro členské obce legislativní oddělení Sdružení místních samospráv ČR. Vybíráme pro vás záměrně ta témata, která se samospráv týkají obecně.

Kdy vzniká končícímu starostovi nárok na odchodné?

Má uvolněný starosta nárok na odchodné, pokud bude v podzimních volbách znovuzvolen zastupitelem a bude neuvolněným členem zastupitelstva, neuvolněným členem rady, neuvolněným místostarostou nebo neuvolněným starostou?

Podle § 77 odst. 1 zákona o obcích poskytne obec odchodné neuvolněnému členovi zastupitelstva obce, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty, a uvolněnému členovi zastupitelstva obce (bez ohledu na jeho funkci), jimž zanikl mandát člena zastupitelstva obce, pokud jim ke dni zániku mandátu náležela odměna. Uvolněným zastupitelům i neuvolněnému starostovi náleží odměna vždy, u neuvolněného místostarosty záleží na rozhodnutí zastupitelstva.

Podle § 77 odst. 3 zákona o obcích odchodné nenáleží, pokud byl člen zastupitelstva v novém funkčním období opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva, který vykonává funkci starosty nebo místostarosty a za její výkon mu náleží odměna. Za opětovné zvolení se přitom nepovažuje druhé a každé další obsazení uvedené funkce v průběhu téhož volebního období.

Uvolněnému starostovi, kterému zanikne mandát člena zastupitelstva obce a bude do zastupitelstva znovuzvolen, tedy bude náležet odchodné, pokud na začátku nového volebního období bude pouze neuvolněným členem zastupitelstva, neuvolněným členem rady nebo neuvolněným místostarostou, kterému za výkon funkce nenáleží odměna. Naproti tomu odchodné končícímu starostovi náležet nebude, pokud bude (na ustavujícím zasedání zastupitelstva, případně na pozdějším zasedání, půjde-li stále o první obsazení příslušné funkce v novém volebním období) zvolen do jakékoli funkce, pro jejíž výkon je zastupitel uvolněn, do funkce neuvolněného starosty nebo do funkce neuvolněného místostarosty, za jejíž výkon náleží na základě rozhodnutí zastupitelstva odměna.

V případě splnění zákonných podmínek vzniká končícímu funkcionáři nárok na odchodné přímo ze zákona. Ke vzniku nároku proto není třeba rozhodnutí zastupitelstva ani jiného orgánu obce. Vyplacení odchodného je zákonnou povinností obce a podle § 78 odst. 2 zákona o obcích se vyplácí jednorázově v nejbližším výplatním termínu po následujícím zasedání zastupitelstva obce, kdy je zřejmé, že dotyčný nebyl opětovně zvolen do funkce uvolněného člena zastupitelstva nebo do funkce neuvolněného člena zastupitelstva vykonávajícího funkci starosty nebo místostarosty.

Výši odchodného stanoví § 78 odst. 2 zákona o obcích. Odchodné odpovídá výši měsíční odměny, která členovi zastupitelstva náležela ke dni zániku mandátu nebo ke dni odvolání či vzdání se funkce, zvýšené o násobek této částky podle počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejvýše však za tři ukončené roky. Pokud starosta vykonával funkci déle než tři roky, náleží mu odchodné ve výši čtyřnásobku jeho poslední měsíční odměny.

Uvolněnému starostovi bude po skončení mandátu náležet odchodné, pokud bude v novém volebním období pouze neuvolněným zastupitelem, neuvolněným členem rady nebo neodměňovaným neuvolněným místostarostou. Naopak při zvolení do uvolněné funkce, do funkce neuvolněného starosty nebo odměňovaného neuvolněného místostarosty nárok na odchodné nevzniká.

Zpracoval
Dominik Hrubý
legislativní analytik SMS ČR

Prázdniny? Jen v kalendáři

Když se řeknou letní prázdniny, většina lidí si představí dovolenou, klid a vypnutý telefon. Starostové mají obvykle o něco skromnější přání – aby nepraskl vodovod, nespadl strom přes silnici a obec alespoň pár dní fungovala bez mimořádných událostí. Ani v kanceláři SMS ČR jsme si přes léto moc neoddechli. Červenec přinesl řadu důležitých jednání a občas jsem měl pocit, že můj diář o prázdninách vůbec neví.

Stavební zákon: míč je teď na straně Senátu

Měsíc odstartoval pokračující debatou o novele stavebního zákona. Po schválení ve Sněmovně se pozornost přesouvá do Senátu, který by ji měl projednat 19. a 20. srpna. Naše stanovisko se přitom nemění ani o milimetr. Nikdo z nás není proti rychlejšímu povolování staveb nebo digitalizaci. Ale rychlost nesmí být vykoupena větší právní nejistotou obcí a horší kvalitou rozhodování.

Na sociálních sítích proto tentokrát děláme trochu nezvyklou věc – paragrafy překládáme do srozumitelné češtiny. Prostřednictvím krátkých videí a přehledně zpracovaných argumentů vysvětlujeme, co novela může znamenat pro obce i jejich obyvatele.

Rok 2028 není tak daleko, jak se může zdát

V polovině měsíce jsem zamířil do Dříteče na konferenci věnovanou evropským fondům po roce 2028. Rok 2028 možná zní vzdáleně, ale kdo někdy připravoval obecní projekt, dobře ví, že čtyři roky utečou rychleji než jedno volební období.

Se zástupci obcí, krajů i místních akčních skupin jsme debatovali o tom, jak zajistit, aby české obce měly i po roce 2028 dostatek prostředků na svůj rozvoj. Dobré projekty totiž nevznikají přes noc. A když už se jednou podaří připravit něco smysluplného, byla by škoda, aby to skončilo jen proto, že se někde změní pravidla.

Krajina nezačíná za cedulí obce

O pár dní později jsme jednali se zástupci Asociace soukromého zemědělství ČR. Bylo to inspirativní setkání, které znovu ukázalo, jak úzce spolu souvisí život obcí a okolní krajina. To, kdo hospodaří na polích za vesnicí, ovlivňuje mnohem víc než jen letošní úrodu. Ovlivňuje podobu krajiny, schopnost zadržovat vodu i kvalitu života na venkově.

Jsem přesvědčený, že právě místní hospodáři jsou jedním z důvodů, proč mají naše vesnice pořád svůj charakter. Když se o krajinu starají lidé, kteří v ní sami žijí, je to poznat.

Na krizové situace se dovolená neptá

Vedle rozvojových témat jsme řešili také bezpečnost obcí. Při jednání s vedením Hasičského záchranného sboru ČR jsme mluvili o krizové připravenosti, komunikaci i podpoře dobrovolných hasičů. Ti bývají při mimořádných událostech často první na místě a jejich práce si zaslouží velký respekt.

Poslední roky nám připomněly, že povodně, požáry ani jiné mimořádné události opravdu nekoukají do kalendáře. O to důležitější je, aby stát, hasiči i samosprávy táhli za jeden provaz. U krizového řízení totiž není prostor na improvizaci.

Když se sejdou obce a lesníci

Na konci měsíce jsme se poprvé setkali také s novým vedením Lesů České republiky. Možná by se mohlo zdát, že obce a státní podnik mají každý úplně jinou práci. Ve skutečnosti se ale potkáváme častěji, než by kdo čekal – u lesních cest, vodních toků, pozemkových úprav nebo při péči o krajinu.

Některá pracovní jednání mají i příjemný bonus – možnost potkat známé tváře. Při návštěvě Lesů ČR jsme se setkali také s Janem Sedláčkem, bývalým členem předsednictva SMS ČR, který dnes v Lesích ČR působí.

Mám radost, že jsme se shodli na pravidelné spolupráci. Spousta problémů totiž zmizí dřív, než vůbec vzniknou, když spolu lidé jednoduše mluví. A někdy stačí jeden společný stůl místo pěti dlouhých dopisů.

Odpadní textil není problém. Problém je účet za něj

Úplný závěr měsíce patřil jednání s ministrem životního prostředí. Otevřeli jsme několik důležitých témat – od vodohospodářské infrastruktury přes sucho až po textilní odpad. A právě ten zabral nejvíce času.

Obce mají povinnost odpadní textil sbírat, jenže systém jeho financování se teprve připravuje. Ceny za svoz a zpracování rostou a účet zůstává na stole starostům. Tak by neměl fungovat žádný systém.

Stejně otevřeně jsme mluvili také o sazbách poplatků za komunální odpad, jejichž výše už nějaký čas neodpovídá skutečným nákladům a obce tak musí chtě nechtě na odpadové hospodářství doplácet. Místo toho, aby postavily chodník nebo opravily veřejné osvětlení, platí za odpadky občanů. Velkou část nákladů přitom tvoří právě odpadní textil. Pokud po samosprávách chceme nové povinnosti, musíme jim dát i odpovídající podmínky. To není žádný revoluční požadavek. To je obyčejný zdravý rozum.

Když se za červencem ohlédnu, znovu se mi potvrdilo, že prázdniny mohou být v kalendáři, ale problémy obcí si dovolenou neberou. O to víc si cením každého jednání, které nás posune o krok dál. A právě v tom budeme pokračovat i v dalších týdnech.

Petr Halada
předseda
Sdružení místních samospráv ČR

Celostátní konference SMS ČR zamíří do Karlových Varů

Stovky starostů čeká debata o budoucnosti obcí

Více než šest stovek starostek a starostů, zástupci krajů, ministerstev i dalších institucí veřejné správy se sejdou 16. a 17. září na celostátní konferenci Sdružení místních samospráv ČR v Karlových Varech. Dvoudenní setkání nabídne debaty o financování obcí, digitalizaci veřejné správy, podpoře samospráv i budoucnosti českého venkova. Konference se uskuteční za účasti nejvyšších ústavních představitelů České republiky – prezidenta republiky Petra Pavla, předsedy Senátu Miloše Vystrčila a předsedy vlády Andreje Babiše.

„Karlovy Vary se na dva dny stanou místem s nejvyšší koncentrací komunálních lídrů v Česku. Chceme, aby si z konference odváželi nejen nové informace a inspiraci, ale také jistotu, že hlas samospráv je i mimo velká centra dobře slyšet,“ řekla výkonná ředitelka SMS ČR Jana Přecechtělová.

Program otevře debatu o budoucnosti českých obcí

Odborný program v hotelu Thermal nabídne ve čtvrtek 17. září čtyři diskusní bloky zaměřené na témata, která dnes nejvíce ovlivňují fungování měst a obcí. Hlavním hostem bude prezident České republiky Petr Pavel, s nímž povede předseda SMS ČR Petr Halada rozhovor o aktuálních společenských výzvách a jejich dopadech na práci samospráv.

Na něj naváže diskuse představitelů státu, krajů a obcí za účasti předsedy Senátu, hejtmana Karlovarského kraje, primátorky Karlových Varů i dalších ústavních činitelů. Další bloky se zaměří na financování samospráv, nové dotační příležitosti, podporu obcí a pokračující digitalizaci veřejné správy. Pozvání do programu přijal mimo jiné také ředitel odboru Financování územních rozpočtů Ministerstva financí ČR Miroslav Matej.

Konference se koná pod záštitou předsedy Senátu Miloše Vystrčila, místopředsedkyně vlády a ministryně financí Aleny Schillerové, hejtmana Karlovarského kraje Petra Kubise a primátorky Karlových Varů Andrey Pfeffer Ferklové.

Konference nabídne inspiraci, ocenění i prostor pro setkávání

Vedle odborného programu vytvoří konference prostor pro sdílení zkušeností, navazování profesních kontaktů a vzájemnou inspiraci mezi starostkami a starosty z celé České republiky. Součástí programu bude také tradiční předání ocenění Počin a Přešlap, která každoročně upozorňují na pozitivní i problematické momenty ve vztahu státu a samospráv.

„O budoucnosti Česka se nerozhoduje jen v Praze. Rozhoduje se každý den i ve více než šesti tisících českých obcí. Právě proto je důležité, aby stát starostům opravdu naslouchal jako partnerům a zohledňoval potřeby samospráv. Celostátní konference SMS ČR opět vytvoří prostor, kde budou obce a stát společně hledat řešení problémů, které nejvíce ovlivňují kvalitu života lidí,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Konferenci už ve středu 16. září otevře slavnostní večer s vyhlášením soutěže Soběstačná obec 2100, kterým provede herec a moderátor David Gránský. Soutěž představuje inspirativní příklady inovativních a udržitelných řešení z českých obcí a navazuje na Atlas inovativních obcí, který dnes obsahuje již kolem 400 projektů.

Večer se uskuteční za účasti ministra životního prostředí Igora Červeného. Předány budou ceny všem finalistům soutěže a vyhlášeni držitelé Ceny odborné poroty, Ceny veřejnosti i Ceny novinářů. Čtvrteční program zakončí společenský večer s filmovou tematikou, zatímco páteční doprovodný program představí účastníkům lázeňské Karlovy Vary.

SMS ČR nově v mobilu

Novinkou letošního ročníku je registrace prostřednictvím nové mobilní aplikace SMS ČR, která je zdarma dostupná v Google Play i App Store. Ta zároveň poskytne účastníkům všechny důležité informace o programu i organizaci konference.

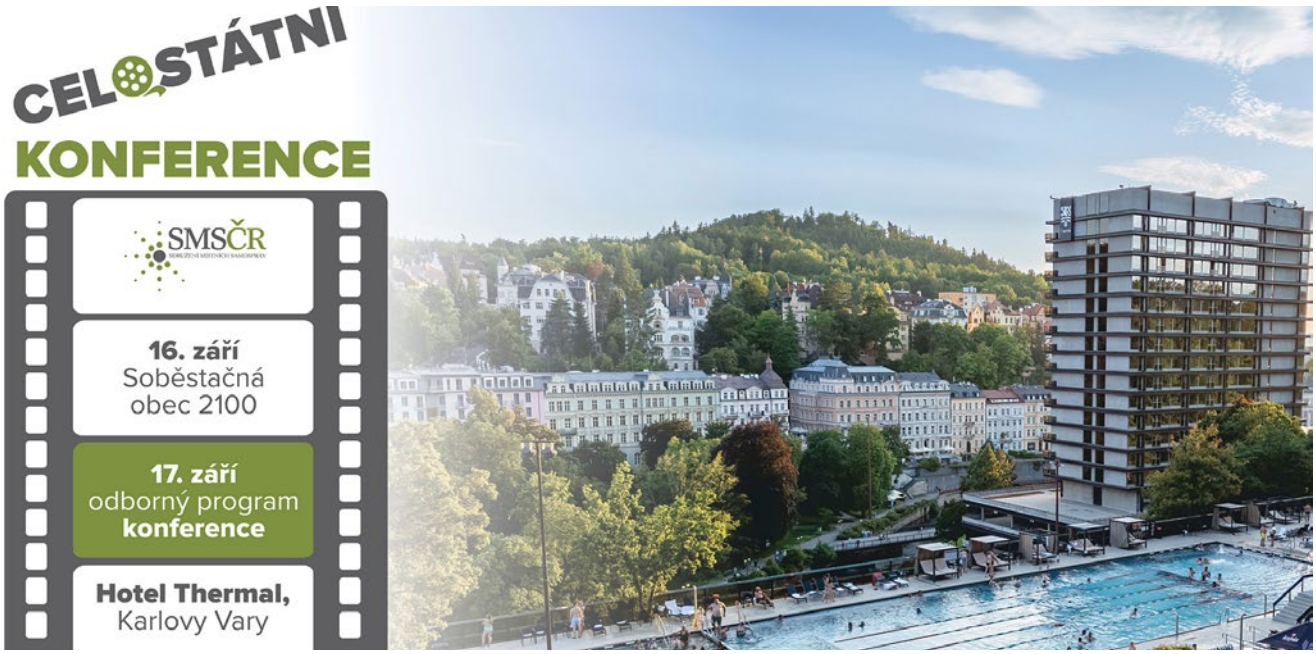
Aplikace však neslouží pouze k přihlašování na konferenci. Starostkám, starostům i dalším zástupcům samospráv nabízí na jednom místě aktuální zprávy a stanoviska, zpravodaj SMSka, pozvánky na vzdělávací akce, kalkulačku RUD i další užitečné nástroje pro každodenní práci.

Ve svých telefonech ji už využívají stovky představitelů obcí a SMS ČR plánuje její obsah i funkce dále rozvíjet podle zkušeností uživatelů.

Stejné technologické řešení mohou využít také města a obce pro vlastní komunikaci s občany. Obecní aplikace umožňuje jednoduše zveřejňovat aktuality, důležitá upozornění, pozvánky na kulturní či společenské akce nebo další informace z radnice. Členské obce SMS ČR navíc mohou vlastní aplikaci získat za zvýhodněných podmínek.

Více informací o celostátní konferenci bude SMS ČR průběžně zveřejňovat na svých webových stránkách www.smscr.cz/konference/celostatni-konference-2026-v-karlovych-varech.

SMS ČR

Konference SMS ČR:
Evropské fondy musí dál podporovat venkov

Budoucnost evropských fondů po roce 2028 a jejich význam pro rozvoj venkova byly hlavním tématem konference Sdružení místních samospráv ČR, která se uskutečnila 16.–17. července v Dříteči na Pardubicku. Zástupci samospráv, ministerstev, krajů, místních akčních skupin i evropských institucí diskutovali o podobě nového víceletého finančního rámce Evropské unie a o tom, jak zajistit, aby evropské prostředky i nadále podporovaly rozvoj obcí a venkovských regionů.

Nové priority EU mění debatu o evropských fondech

Příprava nového evropského rozpočtu přináší podle účastníků konference dosud největší výzvu pro kohezní politiku. Vedle podpory regionálního rozvoje se mezi priority Evropské unie stále více řadí obrana, bezpečnost, odolnost nebo migrace, což vytváří tlak na objem prostředků určených pro regiony.

Na tuto skutečnost upozornil člen Evropského výboru regionů Radim Sršeň. Právě nyní se podle něj rozhoduje o podobě evropských fondů po roce 2028 a o tom, jaké postavení bude mít regionální politika v příštím programovém období.

„Nezbytným předpokladem efektivního rozvoje regionů je decentralizované rozdělování finančních prostředků, které umožňuje reagovat na skutečné potřeby jednotlivých území,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Podpora místních akčních skupin

Jedním z hlavních závěrů konference byla podpora evropské iniciativy Right to Stay, jejímž cílem je zajistit kvalitní podmínky pro život v místě, kde se lidé narodí, tedy i na venkově, prostřednictvím dostupných služeb, kvalitní infrastruktury a podpory komunitního života.

Současně účastníci podpořili vytvoření samostatného cíle Rural Target v budoucím rozpočtu Evropské unie. Ten má zajistit cílenou podporu rozvoje venkova a podle návrhu vyčlenit na tento účel nejméně 10 % prostředků, které členské státy získají z rozpočtu EU. Zástupci samospráv zároveň požadují, aby nejméně 50 % prostředků vyčleněných v rámci Rural Target bylo rozdělováno prostřednictvím místních akčních skupin (MAS) a komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).

Zároveň chtějí zachovat alespoň současný podíl evropských fondů určených na metodu LEADER, tedy minimálně 3,6 % celkové alokace.

Podle účastníků konference jsou místní akční skupiny osvědčeným nástrojem rozvoje venkova. Výhodou je jejich znalost místních podmínek, dlouhodobá spolupráce s obcemi i skutečnost, že pokrývají prakticky celé venkovské území České republiky. Přínosem je také přístup zdola nahoru a přirozená spádovost území.

Rozhodování co nejblíže obcím

Zazněl také požadavek, aby nové regionální partnerské plány vznikaly ve spolupráci obcí, měst, krajů a místních akčních skupin. Rozhodování o rozvojových projektech by podle zástupců samospráv mělo probíhat co nejblíže území a nemělo by vytvářet zbytečnou konkurenci mezi kraji tam, kde to není účelné.

Velké dopravní a další státní infrastrukturní stavby by podle účastníků měly být financovány především z národních zdrojů, aby evropské fondy mohly nadále sloužit rozvoji regionů.

„Financování rozsáhlých státních infrastrukturních projektů by mělo být primárně zajišťováno z národních zdrojů, aby evropské fondy mohly nadále plnit svůj hlavní účel – podporovat vyvážený rozvoj regionů,“ řekl místopředseda SMS ČR Tomáš Chmela.

Doporučení Evropské komise

Diskuse se věnovala také aktuálním doporučením Evropské komise pro Českou republiku. Ta ukazují oblasti, které budou mít v příštím programovém období zásadní význam – energetické úspory, komunitní energetiku, dekarbonizaci, dostupné bydlení, kvalitní územní plánování nebo modernizaci veřejné správy.

Účastníci konference se shodli, že místní akční skupiny představují nejvhodnější platformu pro spolupráci obcí, koordinaci rozvojových projektů a sdílení dobré praxe. Současně upozornili na potřebu zohlednit při případných změnách rozpočtového určení daní postavení hospodářsky a sociálně ohrožených území (HSOÚ).

Budoucnost venkova se řeší už dnes

Závěrem konference zaznělo, že budoucnost českého venkova nebude záviset jen na objemu evropských prostředků, ale také na pravidlech jejich rozdělování. SMS ČR proto bude při jednáních o novém programovém období prosazovat zachování a posílení územních nástrojů CLLD, ITI a RAP, podporu hospodářsky a sociálně ohrožených území (HSOÚ) a rozdělování významné části evropských fondů přímo v regionech.

Připravili
Gustav Charouzek,
Luděk Beneš
a Tomáš Harant

Konec přenesené působnosti na obcích I. typu?

SMS ČR sbírá připomínky z praxe

Aktuálně

Ministerstvo vnitra připravuje rozsáhlou reformu výkonu přenesené působnosti, která by mohla výrazně změnit fungování obecních úřadů. Návrh počítá mimo jiné s navýšením počtu pověřených obecních úřadů (POÚ) a přesunem části kompetencí z obecních úřadů obcí I. typu.

Sdružení místních samospráv ČR návrh podrobně analyzuje a do jeho posouzení zapojilo své pracovní skupiny. Jejich členové byli vyzváni k zaslání připomínek, podnětů a zkušeností z každodenní praxe, které poslouží jako základ pro stanovisko SMS ČR. Cílem je posoudit, jaké dopady by připravované změny mohly mít na fungování obcí i na dostupnost veřejné správy pro občany.

V době uzávěrky tohoto vydání Ministerstvo vnitra dosud nezveřejnilo seznam vymezení nových pověřených obecních úřadů. Bez této zásadní informace zatím nelze objektivně vyhodnotit konkrétní dopady reformy na jednotlivé obce.

SMS ČR bude další přípravu legislativy nadále aktivně sledovat a v připomínkování prosazovat řešení, která budou vycházet z potřeb a zkušeností obcí. **SMS ČR**

Foto: Václav Dejmek ml.

Obec není jen účetní jednotka

Téma

Co by Česko získalo – a co mohlo ztratit nuceným slučováním obcí

V posledních měsících se znovu otevřela debata o budoucnosti české obecní struktury. Jedním z často skloňovaných návrhů je nucené slučování malých obcí s cílem zvýšit efektivitu veřejné správy a snížit její náklady. Vedle ekonomických argumentů však zaznívají také otázky, jaké dopady by podobný krok měl na místní demokracii, občanskou angažovanost nebo život venkovských komunit.

Sdružení místních samospráv České republiky považuje za důležité, aby byla podobná debata vedena na základě ověřených dat, odborných poznatků a praktických zkušeností. Místní samospráva není jen výkonem veřejné správy, ale také základem místní demokracie, občanské odpovědnosti a života komunit. Právě tyto hodnoty se přitom jen obtížně vyjadřují čísly.

Praxe ani odborná literatura přitom jednoznačně nepotvrzují, že větší obec automaticky znamená obec efektivnější. Vedle ekonomických ukazatelů je proto třeba hodnotit také kvalitu veřejné správy, dostupnost služeb, vztah obyvatel k místu, kde žijí, nebo jejich ochotu podílet se na veřejném životě.

Co v debatách často nezazní:

- **Ekonomické přínosy nuceného slučování nejsou odbornou literaturou jednoznačně potvrzeny.**
- **Odhad desetimiliardové úspory nebyl dosud veřejně doložen žádnou analytickou metodikou.**
- **Výzkumy upozorňují, že neexistuje univerzální optimální velikost obce.**
- **Malé obce opakovaně prokázaly svou schopnost rychlé reakce při krizových situacích.**
- **Dobrovolná spolupráce obcí funguje v České republice dlouhodobě a v mnoha oblastech velmi úspěšně.**

Hledání rovnováhy mezi efektivitou a demokracií

Jaké důsledky by případné nucené slučování obcí mohlo mít? Oslovili jsme dva odborníky z Katedry humanitních věd Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze, kteří se dlouhodobě zabývají rozvojem venkova a fungováním místních samospráv – Michala Lošťáka a Michaela Hamana, spoluautory publikace *Akademický most: Co trápí české obce*. Jejich pohled doplňují zkušenosti starostů tří úspěšných malých obcí, které dlouhodobě dokazují, že velikost sama o sobě není překážkou kvalitní správy ani rozvoje.

Michal Lošťák: Rozhodování není jen otázkou ekonomiky

Zastánci slučování tvrdí, že malé obce jsou neefektivní. Co konkrétně – kromě pocitu sounáležitosti – obec ztratí na sociální úrovni, když se z ní stane pouhá „místní část" většího celku?

Jedná se o dilematickou otázku týkající se rozhodování o ekonomických přínosech nebo přínosech spojených s identitou. Když bych se tedy díval na onu stranu dilematu vázanou na identitu, domnívám se, že v případě sloučení s větší obcí dojde k určitému „rozředění" původní malé obce. Například záležitosti, o kterých malá obec sama rozhodovala jako suverén, budou konfrontovány s jinými záležitostmi, které mohou být z pohledu větší obce podstatnějšími. Nabízí se proto další otázka: čím bude kompenzována ztráta suverenity při rozhodování?

Vaše data ukazují, že lidé v malých obcích mají silný vztah ke své samosprávě. Povede nucené sloučení k tomu, že občané ztratí zájem o veřejné dění a místní spolky zaniknou?

To je spojené s první otázkou. Ukáže-li se, že přičleněná obec ztratila v očích svých obyvatel původní suverenitu v rozhodování a tato ztráta nebyla ničím podstatným kompenzována, pak se může vytratit i zájem o veřejné dění, tím více, když se ona podstatná kompenzace nebude týkat fungujících spolků.

Důležité tedy bude, jak budou samotní místní lidé sloučení interpretovat. Odborně se tomu říká sociální konstrukce reality. Když si lidé budou spojení vysvětlovat jako něco pozitivního, něco, z čeho mají prospěch, tak to může znamenat i rozvojový potenciál. Když jako něco negativního, jako něco, co jim nic dobrého nepřinese, tak mohou nastat zmíněné skutečnosti jako ztráta zájmu o veřejné dění či zánik místních spolků.

Záležet bude především na tom, jak budou lidé slučování vnímat a jak o něm budou mluvit.

Pomohlo nucené sloučení v minulosti skutečně zlepšit kvalitu života v periferiích, nebo naopak nastartovalo jejich vylidňování a úpadek?

Slučování obcí v minulosti nemělo jednoznačně pozitivní ani jednoznačně negativní dopady z pohledu celého státu. Jiné to bylo z pohledu jednotlivých obcí. Navíc kontext slučování obcí během socialismu byl jiný než dnes – například společně se slučováním obcí docházelo také ke slučování kolektivizovaných zemědělských podniků.

Velké obce tehdy rozvíjely svou infrastrukturu, zatímco malé ji vlastně ani neměly a byly závislé na velké obci, jejíž částí se staly během sloučení. Šlo tedy o vysoce nerovnoměrný rozvoj – rozvinutější obce pokračovaly v investicích, zatímco ty menší se dostávaly do stále větších problémů.

I to byl jeden z důvodů, proč po roce 1989 tolik malých obcí usilovalo o obnovení samostatnosti. Obyvatelé totiž slučování často vnímali jako proces, při němž se větší obce rozvíjely na úkor těch menších. Toto vnímání bylo patrné i ve výzkumech z počátku devadesátých let.

Infrastrukturální oblast kvality života mohla být díky úsporám z rozsahu rozvíjena především ve velkých obcích. Pokud však na přičleněné malé obce nezbývaly prostředky, vznikal obraz nerovnoměrného rozvoje – obraz vítězů a poražených v procesu slučování.

Michael Haman: Profesionalizace nemusí znamenat centralizaci

Když se sloučí pět malých obcí do jedné, jaká je politická realita? Dokážou si obyvatelé těch menších, přidružených částí vůbec probojovat své zástupce do nového velkého zastupitelstva, nebo budou vždy přehlasováni centrem?

Zástupce získat mohou, ale získat zastupitele není totéž jako prosadit rozhodnutí proti stabilní většině centra. České právo umožňuje vytvořit více volebních obvodů, které mohou postavení jednotlivých částí posílit. Každé bývalé obci však automaticky nezaručuje vlastního zastupitele a u pěti malých částí nemusí být samostatný obvod pro každou z nich právně ani prakticky proveditelný. Výzkum českých obcí, pod jejichž společnou samosprávu spadá několik vesnic nebo jiných sídel, ukazuje, že menší a okrajová sídla mají v průměru menší šanci, že mezi zvolenými zastupiteli bude někdo z jejich obyvatel, než centrum a větší sídla. Tyto obavy nejsou okrajové. V šetření projektu *Akademický most* z roku 2025 zmínilo 37,1 % starostů, kteří svůj postoj popsali vlastními slovy, riziko, že připojené části budou po sloučení opomíjeny. Bez konkrétních pojistek politického zastoupení, transparentního rozdělování investic a skutečného vlivu jednotlivých částí je proto obava z dominance centra zcela oprávněná.

Zastánci slučování mluví o profesionalizaci správy. Neztratí se ale při přechodu na „profesionální management" to nejdůležitější – lidská dostupnost starosty, který v malé obci řeší problémy občanů okamžitě a osobně?

Ano, osobní dostupnost se může zhoršit, a pokud se pět místních úřadů jednoduše nahradí jediným úřadem v centru, je to pravděpodobné. Není to však nevyhnutelná cena profesionalizace. Profesionalizace a blízkost nejsou přirozené protiklady; problém nastává, když se profesionalizace zamění za úplnou centralizaci lidí, kanceláří, informací a rozhodování. Jeden starosta zpravidla nemůže ve všech pěti sídlech nabídnout stejnou každodenní osobní přítomnost, jakou mohou poskytovat starostové samostatných malých obcí. Právní, účetní, technické nebo dotační kapacity lze navíc sdílet prostřednictvím dobrovolné spolupráce obcí, aniž by obce musely zaniknout. Profesionalizace je proto dobrým argumentem pro společné odborné zázemí, nikoli sama o sobě pro slučování.

Vyvíjí podle vás stát na malé obce férový tlak (např. skrze dotační politiku či byrokracii), nebo je administrativně vyčerpává záměrně, aby je k dobrovolnému či nucenému slučování de facto dotlačil?

Administrativní tlak na malé obce je skutečný a na ty nejmenší dopadá nepoměrně silně. Není však veřejně doloženo, že by stát postupoval podle koordinovaného plánu, jehož cílem je malé obce vyčerpat a přinutit je ke sloučení. Přesnější je mluvit o systému, který mnohdy klade obdobné evidenční a kontrolní povinnosti a dotační požadavky na obec s jedním zaměstnancem i na město se specializovanými odbory. Výsledek tak může být centralizační, i když centralizační úmysl prokázán není. V odborné debatě, včetně materiálů NERV, se navíc otevřeně

navrhuje finanční zvýhodnění meziobecní spolupráce. To není důkaz skrytého plánu na rušení malých obcí, ale je legitimní ptát se, kdy ještě jde o podporu dobrovolné spolupráce a kdy už o nepřímý nátlak. Férový přístup by měl znamenat povinnosti přiměřené personální kapacitě obce, méně duplicitní administrativy, předvídatelné financování a podporu dobrovolného sdílení odborných kapacit. Pokud chce stát prosazovat slučování, měl by to říci otevřeně a doložit přínosy i náklady, nikoli k němu obce dotlačovat vyčerpáním.

Tři úspěšné malé obce: Co by ztratily jako první?

Písečná získala Evropskou cenu obnovy vesnice, Moravice je oceňována za moderní řízení obce a využívání inovací, Krásná je držitelem celostátního titulu Vesnice roku. Každá z nich představuje jiný příběh, všechny ale dokazují, že i malá obec může být úspěšná. Zeptali jsme se jejich starostů, co by podle nich jejich obec ztratila jako první, kdyby přestala být samostatná.

Písečná
Co by zmizelo jako první? Odvaha dělat věci navíc

Písečná získala Evropskou cenu obnovy vesnice, což potvrzuje, že i malá obec může dlouhodobě prosperovat. Kdyby vás stát nuceně sloučil s větším sousedem, která konkrétní věc z toho, co jste zde vybudovali a co drží vaši komunitu pohromadě, by podle vás zanikla jako první?

Nejdřív by zmizela odvaha dělat věci navíc. Místo rychlého rozhodování a cílených investic podle potřeb našich obyvatel by se rozvoj malé obce ztratil mezi prioritami většího celku. Nucené slučování by podle mého názoru nevytvořilo silnější obce, ale slabší venkov.

Myslím, že jako první by utrpěla chuť lidí dělat pro Písečnou něco navíc. Místní lidé rádi pečují nejen o své domovy a zahrady, ale i o veřejný prostor, zapojují se do života obce a jsou hrdí na místo, kde žijí. Právě tahle sounáležitost je podle mě tou největší hodnotou malých obcí a o tu bychom mohli slučováním velmi snadno přijít.

Šárka Šimková Filipová, starostka Písečné

Moravice
Dobrý starosta se obci mnohonásobně vrátí

Moravice je známá moderním přístupem k řízení obce i úspěšným využíváním dotací. Kdyby vás stát nuceně sloučil s větším sousedem, která konkrétní věc z toho, co jste zde vybudovali a co drží vaši komunitu pohromadě, by podle vás zanikla jako první?

Obec Moravice se slučováním nemá ty nejlepší zkušenosti. Přesto si myslím, že nejde o velikost obce, ale o schopné lidi. Na naší obci je vidět, že i malá obec může fungovat samostatně. Využíváme dotace, dokážeme záměry dotáhnout do konce, máme blízko k lidem i jejich sociálním potřebám a umíme rychle reagovat, když je třeba.

Dobrý starosta se obci mnohonásobně vrátí. Začínali jsme bez peněz, dnes připravujeme velké investice, například čistírnu odpadních vod. To je podle mě nejlepší důkaz, že i malá obec může být úspěšná.

Josef Dus, starosta Moravice

Krásná
Obec není tabulka v excelu

Krásná, držitel celostátního titulu Vesnice roku, ukazuje, že i obec v pohraničí může být atraktivním místem pro život. Kdyby došlo na nucené slučování obcí, který konkrétní projekt nebo místní služba by podle vás jako první doplatily na to, že by o nich rozhodovalo vzdálené centrální zastupitelstvo?

Pokud by o naší obci rozhodovalo vzdálené centrální zastupitelstvo, první na řadě by byla s největší pravděpodobností naše mateřská škola. Čistě tabulkově by to dávalo smysl – dětí ubývá a kapacity školek ve městě, ke kterému bychom byli pravděpodobně přičleněni, jsou nyní dostatečné.

Jenže obec není tabulka v excelu. Mateřská škola je srdcem naší vesnice a jedním z důvodů, proč se sem mladé rodiny stěhují a proč tu chtějí zůstat. Jakmile se jednou zavře, začne se z obce postupně vytrácet život. Právě proto by o takových věcech měli rozhodovat místní lidé, kteří obec skutečně znají a nesou za její budoucnost přímou odpovědnost.

Luboš Pokorný, starosta obce Krásná

Téma připravila Marie Machačová

Energetický management pomáhá.

Energovizor

Zkušenosti z Dymokur potvrzují, že data mají smysl

Fotovoltaika, zateplení budov nebo moderní veřejné osvětlení jsou dnes součástí mnoha obcí. Skutečné přínosy těchto investic se ale naplno projeví teprve ve chvíli, kdy má samospráva k dispozici kvalitní data o spotřebě, výrobě i nákladech na energie. Právě s tím pomáhá Energovizor – nástroj pro energetický management obcí a měst, který vyvíjí společnost SMS-služby, s. r. o. Mezi obce, které se rozhodly Energovizor otestovat v běžném provozu, patří také středočeské Dymokury. O tom, proč se vydaly cestou systematického energetického managementu, jaké zkušenosti s testováním získaly a co doporučují dalším samosprávám, hovoří místostarosta Luděk Beneš, který už 12. rokem působí v obecním zastupitelstvu.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:
- **proč samotné investice do energetických úspor nestačí bez kvalitních dat,**
- **jak náročné je zavedení energetického managementu v běžné obci,**
- **jaké konkrétní přínosy přinesl Energovizor Dymokurům.**

V minulém čísle jsme Energovizor představili především z pohledu jeho funkcionalit. Starostové ale řeší hlavně praxi. Jak vůbec vznikla myšlenka zavést v Dymokurech energetický management?

Energetice se věnujeme už několik let. Postupně jsme zateplovali obecní budovy, modernizovali veřejné osvětlení a investovali do výroby vlastní energie. Dnes provozujeme tři fotovoltaické elektrárny s bateriovými úložišti a velkou část vyrobené elektřiny využíváme přímo v obecních budovách a infrastruktuře.

Časem jsme si uvědomili, že samotné investice nestačí. Pokud chceme vědět, jaký skutečný efekt mají, musíme mít přehled o spotřebě, výrobě i nákladech. Proto jsme se rozhodli zavést energetický management. Nejde jen o sledování čísel, ale hlavně o to, aby obec měla kvalitní podklady pro další rozhodování – ať už jde o nové investice, nákup energií nebo v našem případě zejména o sdílení vlastní vyrobené elektřiny.

Postupně jsme si uvědomili, že samotné investice nestačí. Pokud chceme vědět, jaký skutečný efekt mají, musíme mít přehled o spotřebě, výrobě i nákladech.

Mnoho starostů se obává, že zavedení energetického managementu bude administrativně náročné. Jaká byla vaše zkušenost?

To záleží hlavně na tom, jaké informace už obec má a jak dnes energetickou agendu vede. Základem je mít přehled o odběrných místech, smlouvách a fakturách. Pokud jsou tato data ucelená, není zavedení systému nijak složité.

My jsme měli většinu údajů dlouhodobě vedenou v jedné evidenci, respektive v jednoduché excelové tabulce. Velkou výhodou bylo také to, že všechna naše odběrná místa jsou vybavena průběhovým měřením kvůli sdílení elektřiny. Díky tomu jsme mohli data snadno propojit a začít je vyhodnocovat.

Co vám energetický management přinesl jako první?

Především přehled. Všechna data máme na jednom místě a nemusíme je složitě dohledávat v různých aplikacích distributora, dodavatelů ani ve fakturách.

Díky tomu můžeme jednoduše porovnávat spotřebu jednotlivých budov, sledovat její vývoj a rychle odhalit neobvyklé změny. To nám pomáhá lépe plánovat další kroky a zároveň ověřovat přínos již realizovaných projektů.

Dá se říct, že energetický management pomáhá obci i při běžném provozu?

Určitě. Když má obec pravidelně k dispozici aktuální data, může mnohem rychleji reagovat na neobvyklou spotřebu nebo jiné provozní odchylky. Nemusí čekat až na roční vyúčtování.

Stejně důležité ale je, že vedení obce získává kvalitní podklady pro rozhodování. Když připravujete další investice nebo žádáte o dotace, je vždy lepší vycházet z konkrétních dat než z odhadů.

Doporučil byste energetický management i menším obcím?

Ano. Nemyslím si, že je to nástroj určený jen pro velká města. Každá obec hospodaří s energiemi a každá může díky lepšímu přehledu najít prostor pro úspory nebo lépe plánovat budoucí investice.

Co byste poradil starostům, kteří o zavedení energetického managementu teprve uvažují?

Aby se toho nebáli. Nemusí mít všechno připravené do posledního detailu. Důležité je začít, získat přehled o odběrných místech a postupně pracovat s daty.

Současně se nabízí i další doprovodné kroky, například optimalizace velikosti jističů nebo nastavení distribučních tarifů. I tyto změny mohou obci přinést další úspory.

Připravila Marie Machačová

50:50: Připojte se a seznamte se s Energovizorem

Marie Machačová & Marek Komárek & Luděk Beneš **17. srpna 2026 | 13.00–14.00 | online**

Zaujaly vás zkušenosti Dymokur s energetickým managementem? Chcete vidět Energovizor přímo v akci?

Připojte se k srpnovému webináři Marie Machačové, jehož hosty budou **Marek Komárek** ze společnosti **SMS-služby, s. r. o.**, který se svým týmem vyvíjí nový nástroj pro energetický management obcí a měst, a **Luděk Beneš**, energetický a dotační expert a místostarosta obce Dymokury.

Vedle diskuse o zkušenostech z praxe se můžete těšit také na praktické ukázky Energovizoru a představení jeho klíčových funkcionalit. **Účast je zdarma, jedinou podmínkou je registrace.**

Nestihnete živé vysílání? Nevadí. Po odvysílání bude webinář k dispozici také na YouTube kanálu společnosti **SMS-služby, s. r. o.**, takže se k němu budete moci kdykoli vrátit.

Jednotné evropské značení obalů se blíží

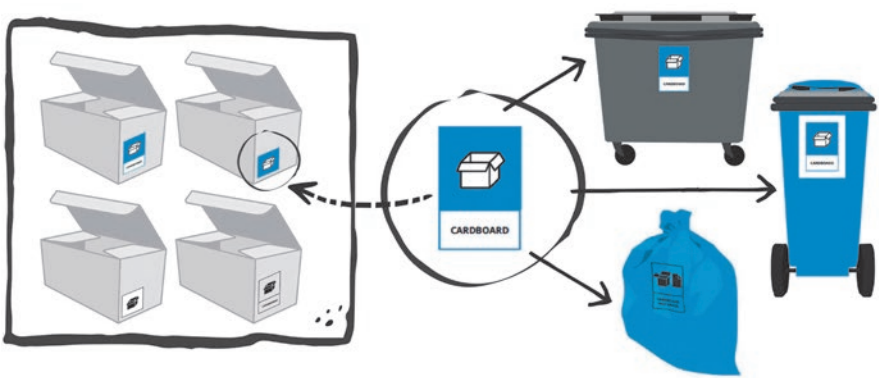
Přinese jednu z největších změn ve třídění odpadů za poslední roky

Evropská unie připravuje jednotný systém označování obalů a sběrných nádob, který má usnadnit třídění odpadu napříč členskými státy. Přestože prováděcí předpis k Nařízení (EU) 2025/40 (PPWR) dosud nebyl schválen, jeho hlavní principy jsou již známé. Jaké změny čekají výrobce, obce, svozové společnosti i samotné spotřebitele?

V návaznosti na Nařízení (EU) 2025/40 o obalech a obalových odpadech (PPWR) bude Evropská komise v příštích letech přijímat prováděcí akty a případně také akty v přenesené pravomoci, které upřesní vybraná ustanovení nařízení.

Již letos se očekává přijetí prováděcího aktu, jenž zásadně ovlivní podobu značení obalů i sběrných nádob. Jeho cílem je sjednotit označování v celé Evropské unii a usnadnit spotřebitelům orientaci při třídění odpadů bez ohledu na stát, ve kterém se nacházejí.

Návrh vznikal několik let ve spolupráci s výrobci obalů, odborníky na odpadové hospodářství i veřejností, která posuzovala zejména srozumitelnost jednotlivých řešení. Přestože se jeho schválení do původně plánovaného termínu pravděpodobně nestihne, zásadní změny se neočekávají. Po přijetí budou nové požadavky platit do 24 měsíců pro obaly a do 30 měsíců pro sběrné nádoby.

Ukázka nově navrhovaného označování sběrných nádob

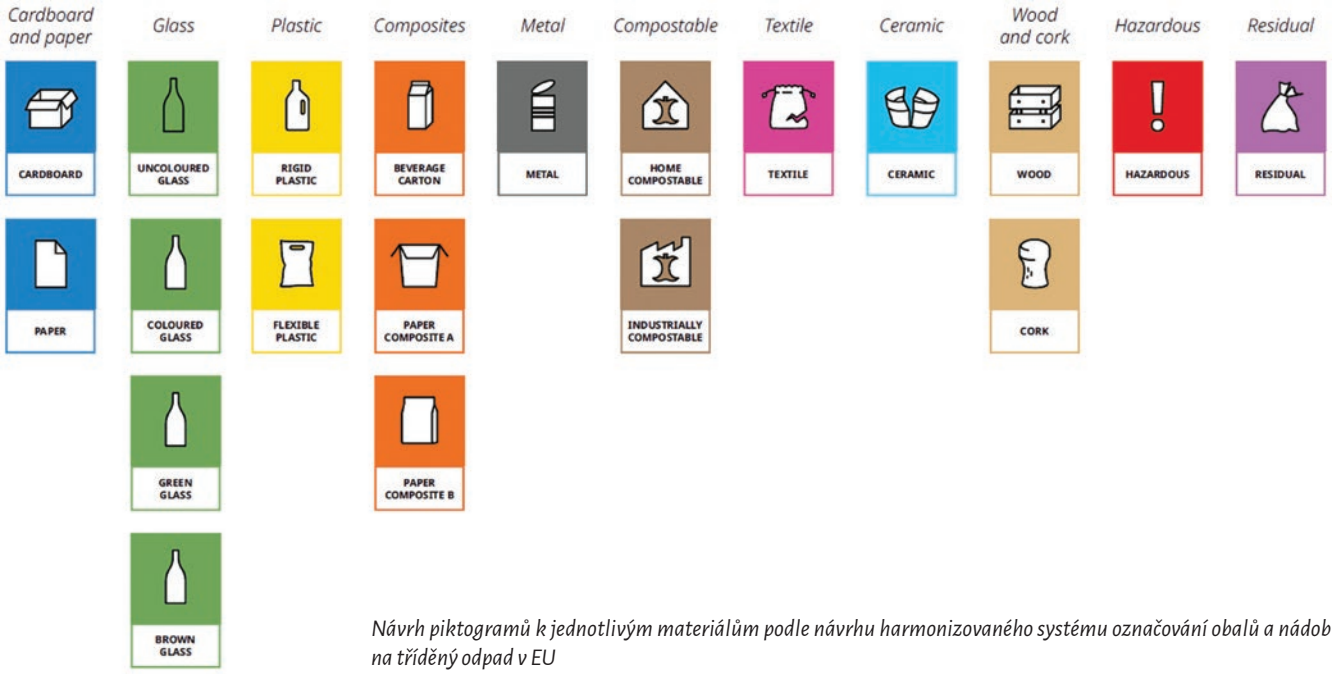
Nahradí nový systém dosavadní způsob značení?

Jeden symbol na obalu i na sběrné nádobě

Základním principem evropského harmonizovaného značení je tzv. párování, tedy použití shodného symbolu na obalu i na odpovídající sběrné nádobě. Symbol bude označovat materiál, z něhož je obal vyroben.

Základním prvkem značení bude piktogram jedinečný pro každý materiál. Spotřebitel podle symbolu na obalu snadno vyhledá sběrnou nádobu označenou stejným symbolem a použitý obal do ní odloží.

Oproti současnému systému návrh zavádí také symboly pro nebezpečné obaly, textil, keramiku, dřevo, korek, kompostovatelné i nerecyklovatelné obaly, které budou pod označením „zbytkový" patřit do směsného odpadu.

Návrh piktogramů k jednotlivým materiálům podle návrhu harmonizovaného systému označování obalů a nádob na tříděný odpad v EU

Barva, tvar i text mají mít přesná pravidla

Důležitou doplňkovou informací bude barva s přesně definovaným odstínem. Samolepky na sběrných nádobách mají být vždy barevné, u obalů bude ve výjimečných případech možné použít i černobílé provedení. Preferována je však barevná varianta, protože podle výsledků testování se spotřebitelé při třídění orientují především podle barev.

Návrh přesně stanovuje také tvar označení, použitý font i velikost písma. Označení bude mít podobu obdélníku rozděleného na pole s piktogramem a pole s textem, který bude pro každý materiál jednotně definován. Na obalech bude možné výjimečně použít označení bez textu, na sběrných nádobách však má být text vždy součástí značení.

Pokud bude na nádobě umístěno více samolepek, musí mít stejnou velikost, stejně velké písmo i shodné rozestupy.

Jednotný vzhled i pro sběrné nádoby

Návrh rovněž stanovuje pravidla pro umístění značení. Na obalech i sběrných nádobách má být zachován jednotný vizuální styl, dobrá viditelnost i předepsané rozestupy. Samolepky mají být umístěny v přirozené pozorovací výšce a nesmějí být zakryté. Stejný princip se doporučuje i pro pytle určené ke sběru odpadních obalů.

Metaštítky umožní společný sběr více materiálů

V některých případech, v České republice pravděpodobně velmi často, bude možné využít tzv. metaštítky určené pro společný sběr více materiálů. Například při společném sběru plastů a nápojových kartonů budou na jedné sběrné nádobě umístěny oba příslušné symboly.

Ukázka nově navrhovaného označování sběrných nádob

Pravidla se vztahují také na doplňkové informace. QR kódy sice bude možné použít, nesmějí však nahrazovat fyzické značení a budou sloužit pouze jako nosič doplňujících informací.

Řada praktických otázek zatím zůstává otevřená

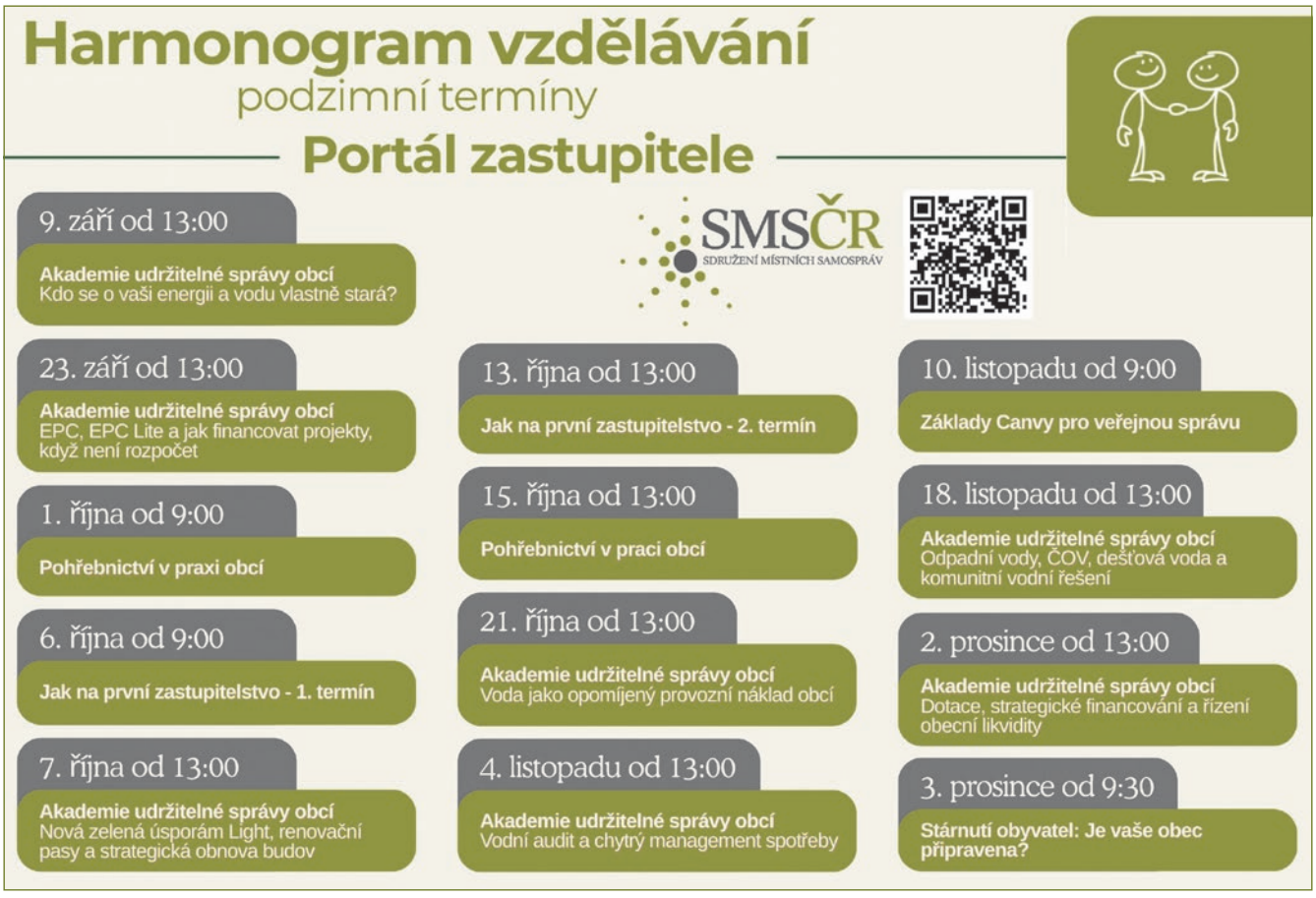
Přestože hlavní principy nového systému jsou již zřejmé, řada praktických otázek dosud nemá odpověď. Není například jasné, zda bude možné na nádobách používat i jiné samolepky, kdo ponese odpovědnost za jejich označení nebo jaký bude konečný rozsah povinného značení. Návrh navíc počítá s kontrolou správnosti značení zatím nedefinovanými orgány.

Velkou výzvou je i samotná realizace. V České republice je téměř 1,5 milionu sběrných nádob, z nichž významná část slouží systémům door-to-door. Přeznačení všech nádob během 30 měsíců bude znamenat výrobu a instalaci statisíců nových samolepek i rozsáhlou informační kampaň, která veřejnosti vysvětlí principy a smysl nového systému.

Přestože návrh dosud neprošel schvalovacím procesem a jeho finální podoba se ještě může změnit, je již nyní zřejmé, že jednotné evropské značení představuje jednu z největších změn v oblasti třídění odpadů za poslední roky. Jakmile bude zveřejněno konečné znění prováděcího aktu, přineseme podrobnější informace.

EKO-KOM, a. s.

Použité obrázky pocházejí z návrhu JRC EU

Gratulujeme! Třináct obcí postoupilo do celostátního finále soutěže Vesnice roku 2026

Krajská kola jubilejního 30. ročníku soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova skončila. Hodnotitelské komise vybraly třináct držitelů Zlaté stuhy, kteří postoupili do celostátního finále. Celostátní komise navštíví finalisty od 30. srpna do 5. září a rozhodne o držiteli titulu Vesnice roku 2026.

Vítězné obce převzaly Zlaté stuhy během krajských slavností, které se uskutečnily od konce června do poloviny srpna. Soutěž nyní vstupuje do celostátního finále.

Celostátní hodnotitelská komise navštíví všech třináct finalistů na přelomu srpna a září. Při návštěvách posoudí rozvoj obcí, péči o veřejný prostor, občanský a spolkový život i další oblasti, které soutěž dlouhodobě hodnotí.

Pořadatelé vyhlásí výsledky 19. září v Písečné v Pardubickém kraji, která je držitelem titulu Vesnice roku 2025.

Krajští vítězové soutěže Vesnice roku 2026

Kraj	Zlatá stuha
Středočeský	Suchomasty
Jihočeský	Římov
Plzeňský	Všeruby
Karlovarský	Hroznětín
Ústecký	Blatno
Liberecký	Višňová
Královéhradecký	Studnice
Pardubický	Vraclav
Kraj Vysočina	Osová Bítýška
Jihomoravský	Čejč
Zlínský	Boršice
Olomoucký	Velké Losiny
Moravskoslezský	Dolní Životice

SMS ČR představuje první krajské laureáty
Ceny naděje pro živý venkov

Jedním z partnerů soutěže Vesnice roku je také Sdružení místních samospráv ČR, které uděluje Cenu naděje pro živý venkov. V následující anketě představujeme prvních pět krajských držitelů tohoto ocenění, jehož smyslem je vzdát hold občanské pospolitosti, která nestaví na hmotných statcích, ale na konkrétních lidech. Ve vítězných obcích jsme se zeptali:

Jaký okamžik z posledního roku podle vás nejlépe vystihuje sílu spolkového života ve vaší obci?

Moravskoslezský kraj

Heřmanice u Oder: Když se při masopustu otevřou všechny dveře

Naši vesnici pravidelně stmeluje masopust. S přípravami začínáme už v prosinci nebo lednu. O nedělích se scházíme, vymýšlíme scénář a nacvičujeme večerní program s tradičním pochováním basy. Letos jsme spoluobčanům zahráli divadelní zpracování kultovního filmu Pelíšky, které sklidilo velký ohlas.

Dopolední průvod má v Heřmanicích třicetiletou tradici. Maškary obcházejí jednotlivé domy, kde je čekají otevřené dveře a bohaté občerstvení. Nejde však jen o zábavu. Je to příležitost potkat sousedy, upevnit přátelství a předat místní zvyky mladší generaci. Právě tehdy je nejlépe vidět, jak blízko k sobě máme.

Vendula Jarošová, starostka

Jihočeský kraj

Chlumany: Když je potřeba, obec spojí síly

Sílu zdejšího komunitního života nejlépe ukázaly dvě navazující události. První byla květnová okrsková hasičská soutěž, která do Chluman přivedla desítky soutěžících, dobrovolníků a návštěvníků. Do příprav se pustila řada místních a společně uspořádali akci, na kterou se nezapomíná.

Podobnou vlnu sousedské pomoci vyvolala návštěva hodnotitelské komise soutěže Vesnice roku. Během několika dnů se přidali obyvatelé všech generací. Pekli a vařili podle receptů z obecního kalendáře, chystali výzdobu, zajišťovali organizaci a pomáhali představit Chlumany porotě.

Dorazili také prodejci, kteří pravidelně utvářejí atmosféru Chlumanského trhu. Přestože se prezentace konala ve středu dopoledne, neváhali přijet. Potvrdilo se tak, že zdejší dění nestojí pouze na jednotlivých organizacích, ale především na sousedech ochotných věnovat čas společné věci.

Jana Marešová, starostka

Plzeňský kraj

Dnešice: Po deseti letech se rodáci vrátili domů

Pokud bych měla vybrat jeden okamžik, bylo by to bezpochyby Setkání rodáků. Po deseti letech jsme v Dnešicích přivítali více než 150 rodáků, kteří přijeli se svými rodinami.

Pro mě osobně měla tato událost ještě další rozměr. Konala se krátce po mém zvolení starostkou a přiznávám, že jsem z organizace tak významné akce měla velký respekt. Ještě jsem podrobně neznala fungování všech spolků ani netušila, jak bude naše spolupráce probíhat.

Rychle jsem však zjistila, na koho se mohu spolehnout. S naprostou samozřejmostí se přidali členové místních sdružení, pracovníci úřadu i desítky dobrovolníků. Celodenní program a péče o množství drobností ukázaly, kolik energie a srdce jsou Dnešičtí ochotni věnovat svému domovu. Tehdy jsem si naplno uvědomila, že největší hodnotou Dnešic je schopnost táhnout za jeden provaz a vytvářet místo, kam se rodáci rádi vracejí.

Marcela Čurhová, starostka

Středočeský kraj

Opolany: Osmiletá včelařka řekla víc než formální prezentace

Dodnes si vybavuji okamžik, kdy osmiletá včelařka vysvětlovala členům hodnotitelské komise práci se včelami a ukazovala, jak se stará o včelstva. Bylo vidět, že tomu opravdu rozumí. Právě tato chvíle podle mě nejlépe vystihla sílu spolkového života v Opolanech.

Stalo se to při prezentaci v soutěži Vesnice roku. Letos jsme změnili její pojetí: místo přehlídky projektů a investic jsme chtěli představit každodenní život. Celý program jsme proto soustředili do parku, kde se vedle sebe potkali senioři, rodiny s dětmi, myslivci, hasiči, včelaři i další spolky. Mladí hasiči předvedli požární útok, malí včelaři přiblížili svou práci a připomněli jsme také masopust, který se letos konal už popatnácté a do jehož průvodu vyrazilo dvacet masek.

Radost nám udělalo obnovení májových slavností, při nichž se setkávají všechny generace. Představili jsme také Nadační fond Nevzdáme to, který pomáhá mladému člověku s autismem od nás zapojit se do běžného života. Právě v propojení tradic, práce s dětmi a konkrétní pomoci vidím skutečnou tvář Opolan.

Nejcennější pro mě bylo, že s nápadem přihlásit Opolany znovu přišli sami občané. Cena proto není úspěchem starosty ani obecního úřadu, ale poděkováním všem, kteří věnují svůj čas a energii společné věci.

Jan Vojáček, starosta

Ústecký kraj

Přestanov: Obyčejné chvíle navlékáme jako korálky

Když přemýšlím o okamžiku, který nejlépe vystihuje zdejší komunitu, nevybaví se mi jedna výjimečná událost, ale mnoho zdánlivě obyčejných chvil. Přestanov leží pod Krušnými horami, na dohled od průmyslové zóny a v kraji, který to neměl jednoduché. Zatímco jinde se tradice předávaly z generace na generaci, my jsme je často museli znovu hledat a budovat.

Možná právě proto si vážíme každého setkání, přednášky, koncertu, divadelního představení či odpoledne, kdy se v komunitním centru potkají děti, rodiče a senioři. Nic z toho nevzniká samo. Za každou akcí stojí ti, kteří věří, že i malá vesnice může být dobrým místem k životu.

Fouká nám tu vítr silněji než jinde, ale naučili jsme se nejít proti němu. Využíváme jeho sílu a posouváme se dál. Laskavost, ohleduplnost, přátelskost a ochotu pomoci navlékáme den po dni jako malé korálky. Možná nejsou na první pohled vidět, ale právě ony nás drží pohromadě.

Miroslava Bechyňová, starostka

Připravili krajští manažeři SMS ČR / Pokračování příště…

Magda Pejšová: Participace začíná obyčejným rozhovorem

V osmém díle seriálu *Tváře nového předsednictva* představujeme starostku obce Dolní Zálezly, předsedkyni ústecké krajské organizace SMS ČR a členku celostátního předsednictva Magdu Pejšovou. Do celostátního vedení přináší nejen zkušenosti z regionu, který bývá často neprávem spojován s negativními stereotypy, ale především silný důraz na komunikaci, důvěru a aktivní zapojování lidí do života obcí. V rozhovoru vysvětluje, proč podle ní právě malé obce dokážou překonávat společenské příkopy, jak náročné je hájit zájmy malé obce při jednání se státem i proč je Labe pro Dolní Zálezly mnohem víc než jen řeka.

Tváře předsednictva SMS ČR

Ve společnosti se stále častěji mluví o rozdělení lidí, názorových bublinách nebo ztrátě schopnosti spolu mluvit. Máte pocit, že právě obce jsou místem, kde se to stále daří překonávat?

Myslím, že právě to je jedna z největších výhod života v malé obci. Lidé se tu stále potkávají, znají se a většinu věcí si dokážou říct napřímo. Neznamená to, že mají vždy stejný názor, ale pořád existuje prostor diskutovat, hledat řešení a někdy i změnit vlastní pohled na věc. To považuji za obrovskou výhodu, kterou bychom si měli chránit.

I v menších obcích se mění způsob, jakým spolu lidé komunikují. Vnímáte, že se do mezilidských vztahů promítají společenské nálady nebo způsob komunikace ze sociálních sítí?

Ano. Mám někdy pocit, že si kolem sebe nestavíme jen vysoké ploty kolem domů, ale i mezi sebou navzájem. Nenazvala bych to ale neochotou naslouchat druhým, spíš obavou z jiného názoru. Každý, kdo má jiný pohled, je najednou protivník. Naštěstí je realita většinou lepší než sociální sítě. Když spolu lidé mluví tváří v tvář, často zjistí, že k sobě mají mnohem blíž, než si mysleli.

Participace je dnes jedním z nejčastěji skloňovaných pojmů v komunální politice. Co si pod ní představujete vy jako starostka?

Myslím, že participace není cíl sama o sobě. Je to prostředek k tomu, aby lidé měli pocit, že obec není „oni“, ale „my“. Že mají možnost něco ovlivnit, že jejich názor zazní a že společně neseme odpovědnost za místo, kde žijeme.

Dá se podle vás schopnost vést dialog a zapojovat lidi do veřejného života naučit?

Jsem přesvědčená, že ano. Komunikace je dovednost, kterou se učíme celý život. Proto považuji za důležité, abychom se tomuto tématu věnovali. Potřebujeme vytvářet příležitosti, kde se lidé mohou potkávat, mluvit spolu a nebát se říct svůj názor. Právě tak vzniká důvěra, bez které nemůže dobře fungovat obec ani společnost.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- **Proč jsou malé obce stále místem, kde mají lidé šanci spolu skutečně mluvit.**
- **Jak sociální sítě ovlivňují mezilidské vztahy i atmosféru v obcích.**
- **Co podle Magdy Pejšové znamená skutečná participace občanů.**
- **Jak náročné je prosazovat bezpečnost obyvatel malé obce při jednání s velkými státními institucemi.**

Participace není cíl sama o sobě. Je to prostředek k tomu, aby lidé měli pocit, že obec není „oni“, ale „my“.

Do celostátního předsednictva SMS ČR přinášíte zkušenosti z Ústeckého kraje, kde vedete krajskou organizaci. Tento region má v médiích často složitou nálepku, přitom vaše Dolní Zálezly ležící v Portě Bohemice patří k nejkrásnějším místům v republice. Daří se vám v celostátních debatách bořit zažité stereotypy a vysvětlovat skutečnou tvář Ústecka?

Mezi kolegy starosty a v rámci SMS ČR žádné stereotypy bourat nemusím. Naopak potkávám zvídavé lidi, kteří hledají inspiraci, sdílejí zkušenosti a zajímají se o to, co se daří jinde. Občas padne i nějaké přátelské rýpnutí na adresu „zapomenutého“ kraje, ale vždycky s nadsázkou.

Ústecký kraj má možná horší pověst, než si zaslouží. O to příjemnější bývá překvapení těch, kteří ho přijedou poznat. Já jsem hrdá Severočeška, svůj kraj miluji a jsem tu doma. Myslím, že moje nadšení, stejně jako nadšení mnoha kolegyň a kolegů, je nakažlivé a často v lidech probudí zvědavost poznat náš kraj blíž.

Samozřejmě se najdou i lidé, kteří mají jasno předem. To mě ale neodradí. Věřím, že pozitivní zkušenost je ten nejlepší argument.

Působíte také v pracovní skupině pro dopravu. Dolní Zálezly leží na hlavním železničním i silničním tahu podél Labe, což s sebou nese značnou zátěž. Jak náročné je pro starostku malé obce vyjednávat s velkými státními institucemi, když potřebujete zajistit bezpečnost a kvalitu života místních obyvatel?

Vyjednávání je prostě součástí mojí starostovské práce. Když zastupujete malou obec, musíte být trpěliví, dobře připravení a hlavně vytrvalí.

Život v Dolních Zálezlech doprava ovlivňuje odjakživa. Železnice, stavba zdymadel na Labi i silnice I. třídy naši obec formovaly a každá z těchto staveb přinesla něco dobrého i něco, s čím se musíme vyrovnávat.

Úkolem starostek a starostů je hledat způsoby, jak využít přínosy dopravních staveb a zároveň co nejvíce zmírnit jejich dopady na každodenní život obyvatel. U nás jsme například dlouhodobě řešili starou dřevěnou protihlukovou stěnu podél silnice I. třídy, která už neplnila svou funkci. Podařilo se nám prosadit její nahrazení novou. Od prvních jednání až po dokončení stavby sice uběhlo téměř sedm let, ale dnes už stěna stojí a chrání místní před hlukem.

Vaše obec je výjimečná tím, že kromě silnice a železnice u vás funguje i pravidelná lodní doprava a vlastní přístaviště. Jak moc se starosti o „říční infrastrukturu" liší od těch na souši? A pomáhá vám Labe rozvíjet právě takový druh turistiky, jaký si přejete?

Labe je pro Dolní Zálezly přirozenou součástí života. Máme pravidelnou lodní linku objednávanou Ústeckým krajem a pokaždé, když pravidelná loď proplouvá kolem naší obce a kapitán nám zatroubí na pozdrav, mám z toho radost.

Společně s městským obvodem Střekov zajišťujeme provoz přívozu mezi Dolními Zálezly a Církvicemi. Obec se stará o přístavní molo i nábřeží, samotná řeka už je ale v péči jiných institucí.

Labe nás občas umí potrápit, ale neumím si Dolní Zálezly bez něj představit. Chceme si zachovat klidný charakter obce, takže o masový turismus nestojíme. Jsme ale rádi, když se u nás lidé zastaví, projdou se po okolí, svezou se lodí nebo přívozem a objeví krásu údolí při Labi.

Když poodstoupíme od velkých témat komunální politiky – co pro vás bylo v poslední době v Dolních Zálezlech největším manažerským oříškem a na co jste naopak nejvíce hrdá?

Manažersky jsou vždy nejnáročnější věci, které nemáte úplně ve svých rukou a jste závislí na práci nebo rozhodnutí někoho dalšího. Asi nikoho nebaví neustále urgovat, připomínat se a hlídat termíny, ale i to ke starostování patří.

Těší mě, když vidím, že lidé mají chuť být součástí dění v obci. Že nepřijdou jen říct, co by se mělo udělat, ale sami přiloží ruku k dílu nebo přijdou s nápadem. To se nedá vybudovat přes noc, ale mám pocit, že se nám to v Dolních Zálezlech pomalu daří. A z toho mám upřímně největší radost.

Práce starostky, vedení krajské organizace i působení v předsednictvu SMS ČR znamenají velký nápor na čas. Máme léto – kde vy osobně nejraději dobíjíte baterky a co vám po všech těch letech dodává energii pokračovat dál?

Naštěstí je realita většinou lepší než sociální sítě. Když spolu lidé mluví tváří v tvář, často zjistí, že k sobě mají mnohem blíž, než si mysleli.

Jsem od přírody optimista a asi i trochu hyperaktivní, takže se většinou dlouho neutápím v tom, co se nepovedlo. Chvíli si zanadávám, oklepu se a jdu dál.

Ale přiznávám, že na dovolenou se těším každý rok. V posledních letech mě to nejvíc táhne k Baltskému moři. Mám ráda, že tam není přelidněno ani nesnesitelné horko, jsou tam krásná přímořská městečka a moře má zvláštní atmosféru jako ze seriálu Hotel na pobřeží. Přesně tak si představuji, že to dřív bylo i v Dolních Zálezlech, takže se tam vlastně cítím jako doma.

Kdybychom za vámi do Dolních Zálezel přijeli na letní návštěvu a chtěli zažít jeden opravdu povedený den, kam byste nás vzala?

Volba číslo jedna je pro mě jednoznačně plavba lodí, ideálně parníkem.

Pak bych vás vzala k základům starého horního mlýna, kde můj kamarád Vašek doslova skládá historii z ruin. Dokud to člověk nevidí na vlastní oči, jen těžko si to dokáže představit.

Odtud bychom vystoupali až na Mlynářův kámen, odkud je jeden z nejkrásnějších pohledů na Labské údolí. Cestou bychom si pustili aplikaci *Skryté příběhy*, která by nás zavedla do časů, kdy do Dolních Zálezel jezdili trávit léto movití hosté, a třeba i Franz Kafka.

A pak už bychom se vrátili do naší obecní Setkávárny. Za barem se střídají místní, posedět si sem chodí sousedé i turisté. A kdybyste chtěli zůstat déle, určitě bychom ještě našli spoustu dalších míst, která stojí za objevení.

To zní velmi lákavě. Krásné léto a děkuji za rozhovor!

Marie Machačová

Jsme SMS-služby s.r.o. a samosprávám a jimi zřizovaným školám nabízíme už od roku 2018 mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů, která exkluzivně zahrnuje i přístup k newsletteru Samospráva v právu. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Umíme provést i audit webových stránek. A co můžeme nabídnout školám? Poskytujeme pověřenecké služby, v rámci kterých zdarma vydáváme newsletter Škola v právu, zajišťujeme rovněž školskou právní poradnu. A také pro vás píšeme! Přesvědčit se o tom můžete na stránkách, které si právě prohlížíte, a na webových stránkách SMS-služby s.r.o. v sekci Aktuálně, kde najdete všechny naše texty v plném rozsahu. Tak nezapomeňte, SMS-služby s.r.o. jsou tu pro vás a vaše školy. Jsou tu k vašim službám!

SMS SLUŽBY s.r.o.

Pověřenecké služby – Lenka Matějová
lenka.matejova@sms-sluzby.cz, 724 595 111
Veřejné zakázky – Michaela Jelínková
michaela.jelinkova@sms-sluzby.cz, 770 600 556
Dotační servis – Tereza Urbánková
tereza.urbankova@sms-sluzby.cz, 770 600 685
Strategické plánování – Marek Komárek
marek.komarek@sms-sluzby.cz, 725 983 171
Autorská práva jednoduše – Simona Paulíková
simona.paulikova@sms-sluzby.cz, 777 831 080
Audit webových stránek – Daniel Stuchlík
daniel.stuchlik@sms-sluzby.cz, 774 420 750
Sekretariát – Magdalena Komárková
kancelar@sms-sluzby.cz, 723 644 867

Víte, na co a proč si dávat pozor při stanovení požadavků v zadávací dokumentaci?

Veřejné zakázky

Nejvyšší správní soud (NSS) v několika rozhodnutích vydaných v roce 2026 zpřesnil výklad pravidel pro stanovování kvalifikačních požadavků ve veřejných zakázkách. Potvrdil, že zadavatelé musí být schopni objektivně odůvodnit i úzce vymezené požadavky na technickou kvalifikaci, jinak riskují zásah do hospodářské soutěže i finanční sankce.

Technická kvalifikace pod drobnohledem soudu

Rozsudek NSS ze dne 18. května 2026, sp. zn. 7 Afs 91/2025, se věnoval problematice nastavení technické kvalifikace účastníků, která dlouhodobě patří k nejcitlivějším oblastem zadávacích řízení. Zadavatelé se přirozeně snaží minimalizovat riziko výběru nezkušeného dodavatele, současně však nesmí kvalifikační požadavky nastavit způsobem, který bezdůvodně omezuje hospodářskou soutěž. Pokud je technická kvalifikace vymezena úzce, musí zadavatel umět přesvědčivě vysvětlit, proč požaduje právě takový rozsah a typ zkušeností doložených referenčními zakázkami.

Případ rekonstrukce Domu přírody v Hodoníně

Touto otázkou se NSS zabýval v případu rekonstrukce Domu přírody v Hodoníně, financované z prostředků Státního fondu životního prostředí České republiky.

Zadavatel požadoval doložení zkušeností alespoň se čtyřmi zakázkami týkajícími se novostaveb nebo rekonstrukcí staveb občanské vybavenosti a současně se třemi rekonstrukcemi zahrnujícími nástavbu nebo přístavbu. Poskytovatel dotace dospěl k závěru, že takto formulované požadavky nepřiměřeně zužují okruh potenciálních dodavatelů a přistoupil ke krácení dotace o pět procent.

Co posuzoval Nejvyšší správní soud?

Předmětem soudního přezkumu byla zejména aplikace § 6 zákona o zadávání veřejných zakázek, konkrétně zásad přiměřenosti, zákazu diskriminace a transparentnosti. NSS přitom formuloval několik významných závěrů.

Především zdůraznil, že rozhodující není počet dodavatelů, kteří se do zadávacího řízení skutečně přihlásili, ale to, zda nastavené podmínky bezdůvodně nevylučovaly další potenciální účastníky trhu. Současně potvrdil, že zadavatel může požadovat zkušenosti s konkrétním typem staveb, avšak pouze tehdy, pokud takový požadavek objektivně souvisí s předmětem a složitostí zadávané veřejné zakázky.

Důkazní břemeno nese zadavatel

Podle NSS navíc nese zadavatel důkazní břemeno ohledně odůvodnění úzkého vymezení technické kvalifikace. Pokud existují jiné typy staveb obdobného rozsahu, technologické náročnosti nebo organizační složitosti, musí zadavatel vysvětlit, proč zkušenosti s nimi nepovažuje za dostatečné.

Jaké je hlavní poučení z rozsudku?

Rozhodnutí tak představuje další potvrzení judikaturního trendu, podle něhož technická kvalifikace nesmí sloužit jako prostředek ke skrytému omezení hospodářské soutěže. Současně připomíná, že odpovědnost zadavatele nekončí formulací kvalifikačních požadavků – každý restriktivnější požadavek musí být věcně odůvodněný, přiměřený a obhajitelný ve vztahu ke konkrétnímu předmětu veřejné zakázky.

Michaela Jelínková
koordinátor veřejných zakázek

Dotační servis

Obce mohou žádat o podporu na bydlení. Otevírají se dva programy SFPI

Státní fond podpory investic (SFPI) připravuje a otevírá dva programy zaměřené na podporu bydlení. Jeden podpoří výstavbu dostupného nájemního bydlení, druhý energeticky úsporné rekonstrukce bytových domů.

Úsporné bytové domy: žádosti od 7. července 2026

Od 7. července 2026 do 30. června 2027, případně do vyčerpání alokace, mohou obce podávat žádosti do programu **Úsporné bytové domy.** Program je určen na rekonstrukce stávajících bytových domů vedoucí ke snížení jejich energetické náročnosti. Podmínkou je dosažení minimálně 20% úspory energie oproti původnímu stavu.

Obce mohou získat zvýhodněný úvěr až do výše 50 milionů korun, který pokryje až 90 % způsobilých nákladů. Úvěr je poskytován s úrokovou sazbou od 1 % a dobou splatnosti až 20 let. O podporu mohou žádat také společenství vlastníků jednotek, bytová družstva a další vlastníci bytových domů mimo území hlavního města Prahy.

Dostupné nájemní bydlení 2.0: spuštění se očekává v roce 2027

Na první čtvrtletí roku 2027 se připravuje otevření programu **Dostupné nájemní bydlení 2.0,** který naváže na předchozí výzvu ukončenou po vyčerpání prostředků.

Program bude určen obcím, krajům, městským společnostem, bytovým družstvům i soukromým investorům. Podpoří výstavbu nových bytů, rekonstrukce, přestavby i pořizování bytových domů. Financování bude kombinovat dotaci a zvýhodněný úvěr, přičemž podpora může dosáhnout až 85 % způsobilých nákladů. Dotace bude činit 15–30 % nákladů a zvýhodněný úvěr nabídne splatnost až 40 let s úrokovou sazbou kolem 1 %.

Předběžné posouzení projektového záměru i kompletní servis při podání žádosti zajišťují specialisté společnosti SMS-služby s. r. o. V případě zájmu se obraťte na dotace@smscr.cz.

Monika Hrušková
dotační specialistka

SMS ČR Vzdělávání

Nové volební období se blíží. Připravte se na ně s bezplatnými webináři

Podzimní komunální volby otevřou nové volební období v českých obcích. Pro některé zastupitele a starosty bude znamenat pokračování v dosavadní práci, pro jiné první zkušenost s výkonem veřejné funkce. Ať už patříte do kterékoliv skupiny, vyplatí se mít jasno v tom, jak probíhá ustavení nových obecních orgánů a jaká práva a povinnosti zastupitelům vyplývají ze zákona. Právě na tato témata se zaměří dva bezplatné webináře SMS ČR Vzdělávání.

15. října
Ustavující zasedání zastupitelstva obce krok za krokem

První webinář se uskuteční 15. října a zaměří se na ustavující zasedání zastupitelstva obce. To je jedním ze zásadních okamžiků po komunálních volbách a jeho správný průběh je zásadní pro další fungování obce v novém volebním období.

Účastníci získají praktickou přípravu na situace, které obce po volbách čekají, a lépe se zorientují v jednotlivých situacích spojených s ustavujícím zasedáním zastupitelstva. Pro nově zvolené představitele může být webinář cenným průvodcem jejich prvními kroky ve funkcích, zkušeným starostům a zastupitelům pak nabídne možnost ověřit si správnost postupů i aktuálních informací.

22. října
Práva a povinnosti zastupitelů podle zákona o obcích

Druhý webinář se uskuteční 22. října a ponese název *Práva a povinnosti zastupitelů podle zákona o obcích – nejen pro nově zvolené.* Lektorem bude Adam Furek.

Seminář je určen nejen novým zastupitelům, kteří se s fungováním obecní samosprávy teprve seznamují, ale také zkušeným členům zastupitelstev. Nabídne praktický pohled na právní postavení zastupitele a jeho mandát a zaměří se například na výkon funkce, vznik a zánik mandátu nebo odměňování zastupitelů.

Pozornost bude věnována také možnostem zapojení zastupitele do jednání zastupitelstva, jeho právu na informace či otázkám střetu zájmů. Účastníci se seznámí rovněž s právní odpovědností zastupitele vůči obci a se základními povinnostmi obce při nakládání s obecním majetkem.

Připravte se na nové volební období včas – prakticky, srozumitelně a s možností získat odpovědi na otázky, které mohou být pro každodenní fungování obce zásadní. Účast na obou webinářích je po registraci bezplatná.

Pavla Štěpánová
koordinátorka vzdělávacích aktivit

SMS ČR VZDĚLÁVÁNÍ

PROGRAM A REGISTRACE NA WWW.SMSCR.EDUCATION

Z malé obce až mezi Stavby roku. Choryně ukazuje, že kvalitní architektura není jen pro města

Nová mateřská škola v Choryni vznikla za 45 milionů korun, z nichž 40 milionů pokryla dotace z IROP. Starostka Andrea Strnadová otevřeně mluví o čekání na dotaci, komplikacích při výběrovém řízení, financování i o tom, proč se obec nebála vsadit na moderní architekturu. O technických výzvách projektu hovoří také manažer stavby František Plášek.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- **proč bylo nejtěžší čekání na dotaci a jakou „školou života" bylo první výběrové řízení,**
- **jak malá obec zvládla financování více než pětačtyřicetimilionové investice,**
- **proč Choryně vsadila na dřevostavbu se severským designem.**

Bez dotace z IROP by nová školka zůstala jen projektem v šuplíku. Pro obec naší velikosti by byla podobná investice bez evropské podpory nereálná.

Paní starostko, postavit novou školku za 45 milionů korun je pro obec velikosti Choryně obrovský projekt. Který moment byl pro vás osobně nejtěžší?

Nejtěžší bylo čekání na rozhodnutí o dotaci z IROP. Bez ní by projekt zůstal jen na papíře. Školka už byla v nevyhovujícím stavu a hrozilo její uzavření, ale bez evropské podpory by byla podobná investice pro obec neúnosná. Zastávám názor, že pokud má obec dobře fungovat, potřebuje základní občanskou vybavenost – mateřskou školku, základní školu, lékaře i poštu.

První výběrové řízení bylo, jak dnes říkám, „školou života". Přihlásila se jediná firma a nabídnutá cena nebyla konkurenceschopná. Druhé řízení pak zkomplikovalo odstoupení vítězného uchazeče, ale druhá firma v pořadí nakonec odvedla výbornou práci.

Jak se malé obci daří zvládat podobné krizové situace?

Nejdůležitější je zachovat klid. Je potřeba zjistit skutečný důvod problému, vše konzultovat s administrátory dotace i veřejné zakázky a ověřit, že projekt není ohrožený. V našem případě první firma odstoupila kvůli ztrátě certifikace, takže nešlo o problém samotné stavby.

Podařilo se vám získat dotaci 40 milionů korun. Jak náročné bylo financování?

Připravili jsme si úvěrové financování jako pojistku pro případ zdržení plateb, protože jsme věděli, že schvalování státního rozpočtu může

výplaty dotací ovlivnit. Díky průběžnému proplácení každé tři měsíce jsme ale obecní rozpočet zvládli udržet stabilní. Bez evropské podpory by podobná investice nebyla možná.

Školka zaujme severským designem a prací se dřevem. Proč jste zvolili právě tuto cestu?

Chtěli jsme vytvořit klidné a přirozené prostředí. Dřevo na Valašsku působí harmonicky a minimalistický interiér nechává vyniknout samotný život dětí. Zároveň jsme potřebovali stavět rychle v těsné blízkosti fungující školy, proto byla dřevostavba ideálním řešením. Inspirací nám byly severské země a Rakousko.

Někteří rodiče byli zpočátku překvapeni, že interiér není plný výrazných barev. Vysvětlovali jsme jim, že barevnost do prostoru přinesou samy děti svými hračkami, výtvarnými pracemi i každodenním životem. A přesně to se potvrdilo.

Jak na novou školku reagovali místní?

Po slavnostním otevření převládlo nadšení. Mnozí říkali, že nečekali, že podobná stavba může vzniknout právě v Choryni.

Nová školka je přihlášená do soutěže Stavba roku 2026. Co to pro vás znamená?

Především potvrzení, že i malá obec může realizovat architektonicky kvalitní veřejnou stavbu. Velkou zásluhu na výsledku má také spolupráce s architektem Petrem Klierem a designérem Radkem Leskovjanem, který pomohl vytvořit novou vizuální identitu obce. Neřešíme jen školku, ale chceme, aby Choryně působila moderně a byla místem, kde se lidem dobře žije.

Kapitola školky je uzavřena. Co plánujete dál?

Příštím velkým projektem bude rekonstrukce téměř stoleté základní školy. Připravujeme také přestavbu bývalé Jednoty, kde chceme zachovat obchod a nad ním vybudovat nájemní byty, aby se do Choryně mohly vracet mladé rodiny. Další investice budou směřovat i do energetických úspor obecních budov.

Foto: Lukáš Pelec

Obce by se neměly bát moderní architektury. Kvalitní veřejná stavba není výsadou velkých měst, ale investicí, která bude sloužit dalším generacím.

Na závěr – co byste vzkázala dalším starostům, kteří se pouštějí do podobných projektů?

Starosta je investor, který nese největší odpovědnost a musí být připraven řešit problémy, které během stavby přijdou. Když ale máte dobrý tým a společnou vizi, výsledky stojí za to. Důležité je nebát se kvalitní současné architektury. Dnes už i české obce dokazují, že umějí stavět krásné veřejné budovy.

Stavba bez pravých úhlů

František Plášek, manažer stavby MŠ Choryně, Zlínské stavby, a. s.

Největší technickou výzvou byl netradiční půdorys bez klasických pravých úhlů. Takové řešení klade vysoké nároky na přesnost zaměření, přípravu i koordinaci jednotlivých profesí. Díky kvalitní projektové přípravě, moderním geodetickým metodám a zkušenostem realizačního týmu se podařilo stavbu dokončit bez zásadních komplikací. Výsledkem je architektonicky výrazná budova, která potvrzuje, že i odvážné návrhy lze úspěšně převést do praxe.

Rozhovor připravil Marian Moudřík manažer SMS ČR ve Zlínském kraji

Kraj Vysočina

Ve Smrčné otevřeli Komunitní centrum Česká škola. Bude sloužit celé obci

Obec Smrčná slavnostně otevřela Komunitní centrum Česká škola, které vzniklo rekonstrukcí bývalé školní budovy. Objekt, jenž po desítky let sloužil vzdělávání místních dětí, získal nové využití jako zázemí pro kulturní, vzdělávací a komunitní aktivity obyvatel všech generací.

Bývalá škola po téměř 50 letech znovu ožila. Zrekonstruovaná budova dnes slouží jako komunitní centrum pro obyvatele všech generací.

Slavnostního otevření se v sobotu 26. července zúčastnili obyvatelé obce, bývalí žáci i pamětníci školy. Pozvání přijal také senátor Miloš Vystrčil, který společně se starostou obce symbolicky přestřihl pásku. Mezi hosty nechyběli ani starostové okolních obcí, zástupce Sdružení místních samospráv ČR a další hosté.

Součástí programu byla prezentace historie školy prostřednictvím dobových fotografií, informačních panelů a stylizované pozvánky ve formě historického telegramu. Připomenuta byla nejen vzdělávací role školy, ale také její význam pro společenský život obce.

Nově zrekonstruované prostory budou sloužit místním spolkům, kulturním a vzdělávacím akcím i setkávání obyvatel. Proměna bývalé školy v komunitní centrum představuje pro Smrčnou další krok v rozvoji venkova a vytváření zázemí pro aktivní život místních obyvatel. Historická budova tak po téměř půlstoletí znovu otevřela své dveře veřejnosti – tentokrát jako místo pro setkávání a komunitní život.

Marcela Syrová
manažerka SMS ČR
v Kraji Vysočina

Olomoucký kraj

Obec Písečná dokončila opravu další stavby po předloňských povodních. Obnovena je lávka ve Studeném Zejfu

Obec Písečná pokračuje v odstraňování škod, které způsobily ničivé povodně v září 2024. V nedávných dnech dokončila rekonstrukci lávky u malé vodní elektrárny ve Studeném Zejfu, která byla při povodni výrazně poškozena. Stavba je již znovu přístupná veřejnosti a obnovila důležité pěší spojení k autobusové zastávce u hlavní silnice.

Obec Písečná dokončila obnovu dalšího objektu po povodních z roku 2024. Opravená lávka znovu slouží jako důležité pěší spojení.

Rekonstrukce zahrnovala opravu ocelové nosné konstrukce, novou protikorozní ochranu, obnovu výplní zábradlí i výměnu původní dřevěné mostovky za ocelový pororošt. Nové řešení podle obce zvýší bezpečnost uživatelů a prodlouží životnost celé konstrukce.

Součástí stavby byla také přeložka a obnova části vodovodního řadu společnosti Vak – Vodovody a kanalizace Jesenicka, a. s., který je veden po konstrukci lávky. Náklady na rekonstrukci ve výši přibližně 2,6 milionu korun uhradí obec z programu ŽIVEL 1.

„Mám radost, že se nám daří postupně odstraňovat následky povodně a vracet do běžného provozu další důležité části obecní infrastruktury. Ještě zdaleka ale nejsme u konce,“ uvedl starosta Písečné Jan Konečný.

Obnova infrastruktury po povodních pokračuje i na dalších místech v obci. Vedle projektů zaměřených na odstraňování škod připravuje Písečná také rekonstrukci základní školy, instalaci fotovoltaických elektráren na obecních budovách a projekt domu s dvanácti bytovými jednotkami.

Lucie Kořínková
manažerka SMS ČR
v Olomouckém kraji

Královéhradecký kraj

V Litíči vznikla nová dětská skupina. Obec proměnila chátrající hospodu v zázemí pro nejmenší

Obec Litíč dokončila rekonstrukci bývalé hospody v centru obce, kterou proměnila v novou dětskou skupinu Čtyřlístek. Objekt, jenž byl řadu let nevyužívaný a chátral, našel nové využití díky rostoucí potřebě míst v předškolní péči.

Z chátrající bývalé hospody vznikla moderní dětská skupina pro 12 dětí. Obec Litíč tak vdechla nový život dlouho nevyužívanému objektu.

Rekonstrukci obec financovala z dotačních prostředků, část nákladů pokryla úvěrem. *„Z vlastních prostředků by takto vysoká investice byla pro malou obec nereálná,“* uvedla starostka Litíče Lenka Mužíková.

Součástí projektu nebyla pouze obnova samotné budovy. V okolí vzniklo také nové zázemí pro dětskou skupinu, prostor pro pořádání obecních akcí a několik parkovacích míst.

Podle starostky je rekonstrukce výsledkem dlouhodobé přípravy i spolupráce s kvalitním projektovým týmem. *„Měli jsme velké štěstí na dobrého projektanta, stavební firmu, která rekonstrukci realizovala, i technický dozor. Na všem jsme se nakonec dokázali domluvit,“* řekla Lenka Mužíková. Dodala, že samotná realizace trvala více než rok intenzivních stavebních prací, kterým předcházely měsíce příprav a administrativy.

Na dokončovacích pracích se podíleli také obyvatelé obce

„Část závěrečných prací jsme zvládli svépomocí za přispění dobrovolníků z obce. Pomohli nám především s výsadbou zahrady pro děti a se zelenou střechou objektu technického zázemí,“ doplnila starostka.

Dětská skupina Čtyřlístek je v provozu od července a postupně přijímá děti z Litíče i okolních obcí. Její kapacita činí 12 dětí ve věku od jednoho a půl do šesti let. Zařízení se zaměřuje na individuální přístup, rodinné prostředí a vytváření bezpečného zázemí pro první kolektivní zkušenosti dětí mimo domov.

Vznik dětské skupiny představuje podle vedení obce významné rozšíření občanské vybavenosti. Dostupná péče o nejmenší děti usnadňuje život rodinám s malými dětmi a přispívá k tomu, aby obec byla atraktivním místem pro život i pro mladé rodiny. Rekonstrukce bývalého brownfieldu zároveň znamená nové využití dlouhodobě nevyužívaného objektu v centru obce.

Kateřina Pourová
manažerka SMS ČR
v Královéhradeckém kraji

Liberecký kraj

Nová samoobslužná prodejna má podpořit regionální výrobce i dostupnost služeb v menších obcích

Liberecký kraj otevřel v areálu krajského úřadu vzorovou samoobslužnou prodejnu s nepřetržitým provozem. Nová prodejní galerie nabízí regionální potraviny, kosmetiku, řemeslné i designové výrobky zapojené do projektu Liberecký kraj sobě. Zároveň slouží jako ukázka moderního způsobu prodeje, který může najít uplatnění také v menších obcích nebo odlehlejších částech regionu.

Prodejna funguje v režimu 24/7 bez stálé obsluhy a slouží jako vzorový model pro obce, které hledají nové možnosti zachování obchodní obslužnosti.

Prodejna funguje v režimu 24 hodin denně, sedm dní v týdnu, a je založena na plně automatizovaném provozu bez stálé přítomnosti obsluhy. Liberecký kraj ji financoval ze svého rozpočtu, provoz zajišťuje Agentura regionálního rozvoje.

Projekt propojuje podporu regionálních výrobců s využitím moderních technologií. Vedle nabídky výrobků od místních producentů, řemeslníků a designérů představuje také praktickou inspiraci pro města a obce, které hledají nové možnosti, jak zachovat základní obchodní obslužnost v místech, kde je provoz klasické prodejny ekonomicky obtížný. Technologie může najít využití například v menších nebo příhraničních obcích, ale také na sportovištích či dalších veřejně přístupných místech.

Do prodejny vstupují zákazníci prostřednictvím bezplatné mobilní aplikace StoreUP. Po registraci a ověření totožnosti získají osobní QR kód, který slouží pro vstup i odchod z prodejny. Vybrané zboží následně načtou u samoobslužné pokladny a zaplatí platební kartou. Pro zákazníky bez chytrého telefonu je k dispozici osobní zákaznická karta.

Sortiment tvoří potraviny, kosmetika, dárkové předměty, sklářské a textilní výrobky, designové zboží i potřeby pro chovatele a zahrádkáře. Významnou část nabídky představují produkty místních výrobců zapojených do projektu Liberecký kraj sobě, který podporuje regionální produkci a spravuje Agentura regionálního rozvoje.

Vzorová prodejna se nachází v přízemí budovy D Krajského úřadu Libereckého kraje. Kromě běžného prodeje má sloužit také jako demonstrační prostor, kde si mohou starostové a zástupci samospráv v praxi ověřit fungování bezobslužného prodejního systému a posoudit jeho využití ve svých obcích.

Petra Černá
manažerka SMS ČR
v Libereckém kraji

Zdroj: https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/liberecky-kraj-otevrel-vlastni-vzorovou-prodejnu-s-nepretrzitym-provozem-nabizi-regionalni-vyrobky-a-inspiraci-nejen-pro-obce-n591588.htm

Pardubický kraj

Do 7. září lze přispět do pocitové mapy Pardubického kraje. Pomůže při přípravě územní studie

Obyvatelé i návštěvníci Pardubického kraje mohou do 7. září přispět do online pocitové mapy, která se stane jedním z podkladů pro přípravu územní studie zaměřené na rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Kraj jejím prostřednictvím sbírá názory veřejnosti na hodnotná místa v krajině.

Lidé mohou prostřednictvím online pocitové mapy označit místa, která považují za cenná. Jejich podněty poslouží jako podklad pro územní studii.

Prostřednictvím pocitové mapy *Hodnoty krajiny Pardubického kraje* mohou lidé označit místa, která považují za cenná z hlediska přírody, historie, krajinného rázu nebo rekreace. Získané podněty doplní odborné analýzy a budou využity při zpracování územní studie, která se zabývá možnostmi rozvoje větrných a fotovoltaických elektráren.

Pardubický kraj zároveň upozorňuje, že pocitová mapa není hlasováním o konkrétních projektech ani nerozhoduje o umístění budoucích zařízení. Jejím cílem je zachytit, jak lidé krajinu vnímají a jaké hodnoty s jednotlivými místy spojují.

Kraj rovněž zdůrazňuje, že příprava územní studie nesouvisí s vymezováním akceleračních oblastí pro obnovitelné zdroje energie, které na celostátní úrovni připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj. Studie vzniká z iniciativy Pardubického kraje jako podklad pro územní plánování a rozhodování o budoucím rozvoji území.

Pocitová mapa je dostupná na portálu **pocitovky.cz/4BB5Y**.

Petra Vinterová
manažerka SMS ČR
v Pardubickém kraji

Jihomoravský kraj

Krajské shromáždění SMS ČR v Tetčicích se uskuteční 8. září, registrace je otevřena

Starostové a zástupci obcí Jihomoravského kraje, zapište si do kalendářů! V úterý 8. září se v Tetčicích uskuteční krajské shromáždění Sdružení místních samospráv ČR. Registrace byla spuštěna!

Setkání v Tetčicích propojí starosty z celého Jihomoravského kraje a otevře témata od předávání obecních úřadů po energetické úspory a dotační příležitosti.

Každoroční krajské shromáždění poskytne prostor pro předání aktuálních informací, výměnu zkušeností i diskusi o tématech, která samosprávy v regionu aktuálně řeší. Tak neváhejte a přijďte se setkat s kolegy z Jihomoravského kraje ještě před vypuknutím komunálních voleb!

Co vás čeká?

V programu vystoupí zástupci Krajského úřadu Jihomoravského kraje a Sdružení místních samospráv ČR. Zaměří se na legislativní novinky, aktuální agendu obcí i praktické otázky spojené s výkonem samosprávy.

Jedním z témat bude předání obecního úřadu po komunálních volbách v případě změny vedení obce. Diskuse se bude věnovat také obnovitelným zdrojům energie, možnostem úspor prostřednictvím chytrého řízení energií nebo příležitostem k zapojení do Fondu malých projektů.

Součástí programu bude rovněž vystoupení dlouholetého starosty, který se podělí o zkušenosti z více než třicetiletého působení ve funkci. Prostor dostanou také samotní účastníci, kteří budou moci diskutovat o příkladech dobré praxe, sdílet zkušenosti z řízení svých obcí i upozornit na problémy, se kterými se při výkonu své funkce setkávají.

Po skončení odborného programu bude pro zájemce připravena komentovaná prohlídka obce Tetčice, která nabídne možnost seznámit se s místními projekty a pokračovat v neformálních diskusích mezi zástupci samospráv.

Klára Veverková
manažerka SMS ČR
v Jihomoravském kraji

Zlínský kraj

Prostřední Bečva obnovuje autobusové zastávky. Nové přístřešky spojují tradiční architekturu s udržitelnými prvky

Obec Prostřední Bečva postupně obnovuje autobusové zastávky podél silnice I/35. Rekonstrukce navazuje na výstavbu nového chodníku a je součástí úprav veřejného prostoru. Nové přístřešky vycházejí z tradiční valašské architektury a zároveň využívají prvky podporující udržitelnost.

Foto: Jan Šimíček, Daniel Baroš

Nové zastávky kombinují tradiční valašskou architekturu se zelenými střechami a dalšími prvky, které zlepšují kvalitu veřejného prostoru i odolnost vůči klimatickým změnám.

Zastávky tvoří modulární konstrukce z masivních dubových trámů, prosklené stěny a dřevěný šindel. Charakteristickým prvkem jsou zelené střechy, které zadržují dešťovou vodu a přispívají ke snižování teploty okolního prostředí v letních měsících.

Skleněné výplně doplňují ochranné polepy s motivy obce, které zároveň snižují riziko nárazů ptáků. Součástí projektu jsou také sadové úpravy v okolí zastávek včetně výsadby stromů a keřů odpovídajících místním podmínkám.

Náklady na vybudování jednoho přístřešku se podle velikosti pohybují okolo 600 tisíc korun. Architektonický návrh zpracovalo místní studio Henkai architekti. Obec plánuje v obnově zastávek pokračovat také podél komunikace směrem na Pustevny.

Projekt Prostřední Bečvy byl představen v rámci platformy Soběstačná obec 2100, která propojuje obce, odborníky a inovátory a představuje příklady udržitelných řešení pro rozvoj českých měst a obcí.

Marian Moudřík
manažer SMS ČR
ve Zlínském kraji

Starosta Moravice Josef Dus: Elektřinu si vyrábíme sami a úřaduje se mnou i pes, místními přezdívaný *Náměstek*

Inspirativní starostové

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- **proč Moravice téměř nemusí přes den nakupovat elektřinu,**
- **proč starosta kvůli obci odešel dříve do důchodu,**
- **proč místní přezdívají starostovu zlatému retrívrovi *Náměstek*.**

Moravici vede už 32 let, poslední dvě volební období po boku syna coby místostarosty. Obec na Opavsku dnes vyrábí většinu elektřiny, kterou spotřebuje, o zeleň se starají robotické sekačky a starosta více než dvacet let bezplatně vykonává opatrovnictví dvanácti lidem. Josef Dus v rozhovoru vysvětluje, proč obec vnímá jako jednu velkou rodinu a proč by bez podpory manželky svou práci zvládal jen těžko.

Moravice si dnes sama vyrobí více než 80 procent elektřiny, kterou spotřebuje. Kdy jste si řekl, že se obec vydá právě touto cestou?

Vyrábět si a spotřebovávat vlastní elektřinu nám připadalo jako logický krok. Samozřejmě jsou tu přírodní podmínky, které obejít nelze. V zimě, kdy je slunce málo a kvůli wellness máme vyšší spotřebu, musíme elektřinu dokupovat. V létě nám naopak vlastní výroba stačí a přes den se nákup elektřiny blíží nule.

Spotřebu v noci pokrýváme z baterií. Z nich napájíme například veřejné osvětlení. Když máme energie dostatek, ohříváme vodu ve wellness, vytápíme prostory a nabíjíme stroje, auta i elektrokola. Nestačí totiž elektřinu jen vyrobit. Musíte ji také umět ve správnou chvíli spotřebovat.

Jaký je to pocit, když na přehledu vidíte, že si obec většinu energie zajišťuje sama?

Velice dobrý a uspokojivý. Chvíli trvá, než se všechno správně nastaví, ale potom už hlavně kontrolujete, zda systém pracuje, jak má. A energii, kterou si vyrobíte, nemusíte kupovat. Přínos pro obecní rozpočet je značný.

Elektřinu chcete sdílet i mezi dalšími obecními budovami. Je složité takový systém zavést?

Nemusí to být tak složité, ale je důležité obrátit se na spolehlivou firmu, která zajistí technickou přípravu, revize a výměnu elektroměrů za chytré. Ty měří spotřebu v krátkých intervalech a posílají data potřebná pro sdílení. Když je vše správně připravené, nic už mu nebrání. Myslím, že se toho obce nemusejí bát. Řešení se vždycky najde.

Vedle fotovoltaiky jste přešli také na akumulátorovou techniku a o některé plochy se starají robotické sekačky. Jak si na ně lidé zvykli?

Bez problémů. Zpočátku jsme měli trochu obavu nechávat drahé stroje bez dozoru, ale jsou chráněné pomocí GPS a zabezpečení. Jakoukoliv nedovolenou manipulaci bychom okamžitě zjistili. Žádný incident jsme ale zatím neměli.

Robotické sekačky nepotřebují obsluhu a také ostatní elektrické stroje pracovníkům práci výrazně usnadnily. Pracují v tichu, bez výfukových plynů a odpadla část fyzicky namáhavé práce. Místní lidé chodili roboty zpočátku sledovat jako atrakci, ale rychle si na ně zvykli.

Projekt jste financovali z Modernizačního fondu. Zvládne podle vás podobnou žádost připravit malá obec sama?

Celý projekt, jeho přípravu i výběrové řízení jsme svěřili odborníkům. Myslím, že není v silách neuvolněného starosty zajistit všechno bez pomoci. Snadno by mohl udělat chybu, která by celý projekt ohrozila. U takto složitých záměrů se vyplatí mít po boku zkušeného partnera.

Moravice získala už v roce 2010 ocenění v soutěži Vesnice roku. Kam se od té doby posunula?

Do soutěže jsme se přihlásili celkem čtyřikrát. V roce 2010 jsme se chlubili především sportovním areálem, který vyrostl na zelené louce. O rok později jsme získali Cenu naděje pro živý venkov, v roce 2022 Modrou stuhu a letos diplom předsedy hodnotitelské komise.

Sportovní zázemí se mezitím dál rozvíjelo. Víceúčelové hřiště dostalo místo antuky umělý povrch, který je snazší na údržbu, a také osvětlení. Lidé tak mohou sportovat večer, kdy už není takové horko.

Pod obecním úřadem jsme vybudovali wellness s vířivkami a saunou. Dříve jsme celý objekt vytápěli pevnými palivy. Kdo to nezažil, neuvěří, kolik je s tím špinavé práce, prachu, popela a neustálé kontroly. Tepelné čerpadlo napojené na fotovoltaiku tento problém vyřešilo. Dnes se všechno řídí a kontroluje přes mobil. Nemohu si to vynachválit.

Obecní sál, wellness i sportoviště si mohou lidé rezervovat online. Nezůstávají starší obyvatelé stranou?

Rezervační systém funguje bez připomínek. Hostům můžeme po domluvě otevřít wellness nebo kurty i na dálku. Pro starší obyvatele, kteří počítač nebo chytrý telefon nepoužívají, ale pracujeme stejně jako dříve. Stačí, když se ozvou, a rezervaci za ně uděláme.

Digitalizace nemá lidi rozdělovat. Má práci zjednodušovat, ale zároveň musíme zachovat možnost osobní domluvy.

V čele obce stojíte od roku 1994 a poslední dvě volební období je místostarostou váš syn. Jak se vám spolupracuje?

V zastupitelstvu působím od roku 1990, kdy se Moravice osamostatnila od Melče. Nejprve jsem byl předsedou finanční komise a od roku 1994 jsem starostou. Poslední dvě volební období pracuji se synem, který byl zvolen místostarostou.

Střetávají se tak dva pohledy a dvě generace. Já se věnuji spíše řízení a administrativě, syn údržbě a praktickým věcem, které je potřeba řešit okamžitě. Někdy máme rozdílné názory, ale na zastupitelstvu je společně převedeme do reálné podoby. Dalo by se říct, že táhneme za jeden provaz.

Co se v Moravici za dobu vašeho působení změnilo nejvíce?

Do druhé světové války patřila Moravice k velmi rozvinutým obcím Opavska. Měla kolem sedmi set obyvatel, školu, školku, kostel, kulturní dům, hospodu, obchod, hasičskou zbrojnici i řadu spolků. Po válce většina původního obyvatelstva odešla, obec přišla o více než polovinu zástavby a okolní osady zanikly úplně.

Později byla Moravice sloučena s Melčí a zájem lidí o veřejné dění citelně poklesl. Po osamostatnění v roce 1990 jsme si proto s obyvateli na veřejných schůzích stanovili priority. Opravovali jsme budovy, komunikace, vodovod a vybudovali plynofikaci.

Nejdůležitější ale bylo, že se podařilo znovu spojit lidi. Obec jsme začali vnímat jako jednu velkou rodinu. Pak už stačilo naslouchat tomu, co obyvatelé potřebují. Dodnes je vidět, že jim na vzhledu a rozvoji Moravice záleží.

Co přesně znamená, že obec funguje jako jedna velká rodina?

Máme přibližně 220 trvale přihlášených obyvatel a k tomu chatovou oblast Mokřinky, takže si takový osobní přístup můžeme dovolit. Radujeme se z narození dítěte, vítáme nové občánky, připomínáme svatby a životní jubilea. A když někdo odejde, poskytujeme pozůstalým pohřebné, abychom jim alespoň trochu pomohli v těžké chvíli.

Po covidu se v obci zavřel obchod i hospoda. Obchod jsme částečně nahradili dovozem pečiva třikrát týdně a hospodu jsme vzali do vlastních rukou. Nechtěli jsme, aby lidé přišli o místo, kde se mohou potkávat. Myslím, že se nám to povedlo.

Do života obce se zapojují také chalupáři. Je těžké získat lidi, kteří v Moravici nemají trvalé bydliště?

Je důležité nezapomínat ani na ty, kteří sem dojíždějí třeba každý víkend. Když se je podaří zapojit, získáte další lidi, kteří jsou schopní pro obec mnoho udělat. U nás hrají každoročně divadlo, pořádají gulášfest a zapojují se do činnosti spolků.

Rozvíjí se také turistika. Vybudovali jsme *Zvířátkovou stezku*, na níž děti plní úkoly a po vyluštění kódu si otevřou skříňku s odměnou. Stavíme také pětadvacetimetrovou rozhlednu *Hůrka* v rámci přeshraničního projektu „SILESIANKA – stezka, která spojuje – nové výhledy, nové zážitky!“

Více než dvacet let bezplatně vykonáváte opatrovnictví dvanácti lidem z chráněného bydlení. Proč jste se této práce ujal?

Je to práce, která vás musí bavit a musíte mít pocit, že pro opatrovance děláte to nejlepší. Oni vám to vrátí každý svým způsobem. Jsou bezprostřední a mají k vám bezmeznou důvěru. Nesmíte je zklamat.

Někdy je těžké vysvětlovat, proč něco nejde nebo proč na něco nemají dost peněz. Nesmíte zapomenout na svátek, narozeniny ani důležité akce. Je to ale hezká práce a nikdy jsem za ni nechtěl ani korunu.

Jak jste zvládal práci, obec i opatrovnictví?

Když jsem ještě chodil do zaměstnání, bylo to mnohem těžší. Myslím, že dnes už se práce starosty se zaměstnáním skloubit téměř nedá. Kvůli obci jsem odešel o tři roky dříve do důchodu. Musel jsem se rozhodnout, jestli budu dál pracovat, nebo se budu naplno věnovat Moravici.

Rozhodl jsem se pro obec a nelituji toho, i když se to samozřejmě promítlo do výše mého důchodu.

Na obecním úřadě vás doprovází zlatý retrívr. Jak tato spolupráce vznikla?

Každý den odcházím mnohokrát z domu na obec něco řešit a psí kamarád nechápal, proč nemůže jít se mnou. Tak jsme udělali dohodu. On bude poslouchat, naučí se přecházet silnici a vždycky za mnou přijde. Když jsou na úřadě zavřené dveře, sedí před nimi a čeká, dokud se nevrátím.

Dohoda funguje. Obyvatelé ho z legrace pojmenovali *Náměstek* a tolerují ho. Zlatý retrívr je společenský a nekonfliktní pes, který má lidi rád. Kdyby s ním byl problém, zůstal by doma. Zatím si ale nestěžoval ani on, ani občané.

Co by podle vás měl umět dobrý starosta?

Každá práce, kterou děláme, by nás měla bavit. Starosta by si měl stanovit krátkodobé i dlouhodobé cíle a mít radost, když se je daří plnit. Musí umět lidem naslouchat a při kritice přemýšlet, jestli se něco nedalo udělat lépe. Všem vyhovět nelze, ale pokud to jde, měl by se o to pokusit.

Důležitý je také dobrý vztah se zastupiteli. Bez nich starosta nic nezmůže.

Jak dokážete od práce pro obec vypnout?

Pomáhá mi procházka s manželkou, dětmi nebo se psem, dobrá knížka či výlet. S turistickým klubem jsme obecním autem podnikli už více než sto výletů po celé republice. Přes zimu vozím občany do aquaparku v Bruntále. Rád si také sednu s kamarády v hospodě, zahraju něco na kytaru nebo si jen povídáme. Mezi lidmi je mi dobře.

Největší oporou je mi ale manželka. Musela se vyrovnat s tím, že je ženou starosty, a někdy to pro ni vůbec nebylo lehké. Za její trpělivost a podporu jí patří veliké poděkování.

Děkuji za milý rozhovor!

Dagmar Novosadová
manažerka SMS ČR
v Moravskoslezském kraji

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefon: 604 345 806, internet: www.smscr.cz, e-mail: info@smscr.cz, SMSKA Zpravodaj Sdružení místních samospráv České republiky vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČO: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 15. 8. 2026, 8/2026, ev. č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Marie Machačová, machacova@smscr.cz; Grafické zpracování: Studio Matrix, info@studiomatrix.cz; Použité fotografie: Archiv SMS ČR, archivy obcí, Marie Machačová.